

AKTUALIZACJA
INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Strona	Treść aktualna	Zmiana
1	2	3

ZATWIERDZAM

.....

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

obowiązująca w pomieszczeniach

**Bydgoskiego Centrum Seniora
w Bydgoszczy ul. Dworcowa 3**

opracował:

Bydgoszcz – wrzesień 2020 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.	3
2. WARUNKI OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU, SPOSOBU UŻYTKOWANIA, PROWADZONEGO PROCESU TECHNOLOGICZNEGO MAGAZYNOWANIA (SKŁADOWANIA) I WARUNKÓW TECHNICZNYCH OBIEKTU, W TYM ZAGROŻENIA WYBUCHEM.	6
2.1 ZAGROŻENIE BEZPOŚREDNIE DLA ZDROWIA I ŻYCIA LUDZI W WYNIKU POŻARU.	6
2.2 CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻENIA POŻAROWEGO WYSTĘPUJĄCEGO W OBIEKCIE ORAZ WYMAGANIA PPOŻ.	8
2.3 ZASADY ZAPOBIEGANIA MOŻLIWOŚCI POWSTANIA POŻARU.	15
2.4 OZNAKOWANIE OBIEKTU.	17
2.5 ZASADY PRZEPROWADZANIA PRZEGLĄDÓW I KONTROLI INSTALACJI TECHNICZNYCH.	18
3. OKREŚLENIE WYPOSAŻENIA W WYMAGANE URZĄDZENIA PRZECIWOŻAROWE I GAŚNICE ORAZ SPOSOBY PODDAWANIA ICH PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWAC.	21
3.1 WYPOSAŻENIE BUDYNKU W URZĄDZENIA PRZECIWOŻAROWE.	22
3.2 ZASADY DOBORU GAŚNIC.	22
3.3 ZASADY KONSERWACJI URZĄDZEŃ PRZECIWOŻAROWYCH I GAŚNIC	24
3.4 ZASADY GASZENIA POŻARÓW.	28
4. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA.	30
4.1 WARUNKU OGÓLNE.	30
4.2 POSTĘPOWANIE PRACOWNIKÓW W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU.	32
4.3 POSTĘPOWANIE KIERUJĄCEGO AKCJĄ Z CHWILĄ PRZYBYCIA STRAŻY POŻARNEJ.	33
4.4 ZABEZPIECZENIE POGORZELISKA.	33
4.5 WYKAZ TELEFONÓW ALARMOWYCH.	34
5. SPOSOBY ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM, JEŻELI TAKIE PRACE SĄ PRZEWIDYWANE.	34
5.1 ZASADY OGÓLNE I ORGANIZACYJNE OBOWIĄZUJĄCE PRZY USTALANIU ZABEZPIECZEŃ PRZECIWOŻAROWYCH PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.	34
5.2 OBOWIĄZKI OSÓB NADZORUJĄCYCH PRACE NIEBEZPIECZNE POŻAROWO.	35
5.3 OBOWIĄZKI WYKONAWCY PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.	36
5.4 ZASADY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.	36
6. WARUNKI I ORGANIZACJA EWAKUACJI LUDZI ORAZ PRAKTYCZNE SPOSOBY ICH SPRAWDZ.	38
6.1 WARUNKI EWAKUACJI.	38
6.2 ZASADY PROWADZENIA EWAKUACJI.	39
7 SPOSOBY ZAPOZNANIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU, W TYM ZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW, Z PRZEPISAMI PRZECIWOŻAROWYMI ORAZ TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI.	44
8. ZADANIA O OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ DLA OSÓB BĘDĄCYCH ICH STAŁYMI UŻYTKOWNIKAMI.	45
8.1 ZARZĄDZAJĄCY.	45
8.2 OSOBA PROWADZĄCA ZAGADNIENIA OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ (INSPEKTOR DS. OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ).	46
8.3 WSZYSCY PRACOWNICY.	47
8.4 PRACOWNIK SŁUŻBY OCHRONY OBIEKTU.	BŁĄD! NIE ZDEFINIOWANO ZAKŁADKI.
8.5 OSOBY SPRZĄTAJĄCE.	48
9. ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA NIEPRZESTRZEGANIE PRZEPISÓW PRZECIWOŻAROWYCH.	48
10. WYKAZ PRZEPISÓW (PODSTAWOWYCH DOT. OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ).	49
ZAŁĄCZNIKI – 1-13	

1. WSTĘP.

Zgodnie z § 6 ust.1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów z dnia 7 czerwca 2010 r. (Dz. U. nr 109 z 22.06.2010 r., poz. 719), właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, zawierającą:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądów technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- 6) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- 8) plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
 - a) powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
 - b) odległości od obiektów sąsiadujących,
 - c) parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
 - d) występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
 - e) kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
 - f) lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
 - g) podziału obiektu na strefy pożarowe,
 - h) warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
 - i) miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - j) wskazania dojeżdż do dźwigów dla ekip ratowniczych,
 - k) hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - l) dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony;
- 9) wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Warunki ochrony przeciwpożarowej oraz plany obiektu obejmujące ich usytuowanie oraz terenu przyległego należy przekazać do właściwego miejscowo komendanta miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy w celu ich wykorzystania na potrzeby planowania, organizacji i prowadzenia działań ratowniczych.

Zadania zawarte w opracowaniu są zgodne z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej.

Zgodnie z Ustawą o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (Dz.U z 1991r. nr 81 poz. 351 z późn. zm.) ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- prowadzenie działań ratowniczych.

Ileż jest mowa o:

- 1) **zapobieżeniu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia** — rozumie się przez to:
 - a) zapewnienie koniecznych warunków ochrony technicznej nieruchomościom i ruchomościom,
 - b) tworzenie warunków organizacyjnych i formalnoprawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także przeciwdziałających powstawaniu lub minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- 2) **działaniach ratowniczych** — rozumie się przez to każdą czynność podjętą w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidację przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- 3) **innym miejscowym zagrożeniu** — rozumie się przez to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody nie będące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków,
- 4) **krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym** — rozumie się przez to integralną część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmującą, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń; system ten skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych.

Ponadto:

Pożar - jest to niekontrolowany proces spalania lub gwałtownego utleniania, odbywający się w miejscu i czasie nieprzewidzianym do tego celu oraz powodującym zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz ich mienia.

Miejscowe zagrożenie - rozumie się przez to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub, którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków.

Klęska żywiołowa - rozumie się przez to katastrofę naturalną lub awarię techniczną, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem.

Katastrofa naturalna - rozumie się przez to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywiołu.

Awaria techniczna - rozumie się przez to gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości.

Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska przyrodniczego, budynku, obiektu lub terenu obowiązane są zabezpieczać je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także w/w podmioty ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych.

Za całokształt przedsięwzięć dot. ochrony przeciwpożarowej zarówno w zakresie organizacyjnym jak również technicznym odpowiedzialny jest właściciel, a w jego imieniu zarządzający budynkami, obiektami i terenami.

Zgodnie z art. 4 ust.1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej:

Właściciel (zarządzający) budynku, obiektu budowlanego lub terenu zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, zobowiązany jest :

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,***
- 2) wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,***
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,***
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,***
- 5) przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,***
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,***
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.***

Zgodnie z art. 4 ust. 1a ustawy o ochronie przeciwpożarowej:

„Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w ust. 1 stosowanie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje – w całości lub w części – ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.”

Zarządzający odpowiedzialny jest nie tylko za zabezpieczenie przed bezpośrednimi i pośrednimi skutkami pożaru oraz innego zagrożenia, ale przede wszystkim za zapewnienie bezpieczeństwa dla osób z zewnątrz oraz personelu w obliczu pożaru i innego zagrożenia.

Dlatego też, podstawowym celem „instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicznym i porządkowym oraz innych, które muszą być zachowane w czasie eksploatacji pomieszczeń obiektu.

Pracownicy obiektu, znający swoje środowisko, stanowiący zorganizowaną zbiorowość, posiadają warunki do doskonałego poznania obiektu, a po uwzględnieniu znajomości zasad działania i postępowania w przypadku powstania pożaru (w oparciu o instrukcję), powinni zapewnić sprawne przeprowadzenie akcji ratowniczej oraz zminimalizowanie skutków ewentualnego pożaru.

Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków wynikają z:

- rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 z 22.06.2010 r., poz. 719),

- rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego oraz dróg pożarowych (Dz. U. nr 124 z 2009 r., poz. 1030),
 - rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 75 z 2002 poz. 690 z późn. zmian.).
- Wszyscy pracownicy, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko są zobowiązani do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń.

Postanowienia instrukcji obowiązują również wszystkich korzystających z obiektu, prowadzących na jego terenie działalność gospodarczą oraz wykonujących jakiegokolwiek prace w danym obiekcie.

2. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPÓŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU, SPOSOBU UŻYTKOWANIA, PROWADZONEGO PROCESU TECHNOLOGICZNEGO MAGAZYNOWANIA (SKŁADOWANIA) I WARUNKÓW TECHNICZNYCH OBIEKTU, W TYM ZAGROŻENIA WYBUCHEM.

2.1 Zagrożenie bezpośrednie dla zdrowia i życia ludzi w wyniku pożaru.

Pożary w obiektach stanowią poważne zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi znajdujących się w tych budynkach. Wywołują wśród ludzi zdenerwowanie i psychozę lękową, która w niesprzyjających warunkach może doprowadzić do tragicznych skutków. Postawy ludzi wobec ognia w czasie pożaru są bardzo zróżnicowane, a reakcje na działanie ognia mogą wyrażać się w różny sposób. Zachowanie się ludzi wewnątrz budynku podczas pożaru ma często decydujące znaczenie na sprawne przeprowadzenie ewakuacji. Szczególnie niebezpieczne zjawisko może wystąpić w przypadkach przeprowadzenia nagłej ewakuacji ludzi wynikającej z bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia spowodowanego pożarem, bądź na skutek gwałtownego rozprzestrzeniania się dymów i gazów pożarowych.

Bodźce zewnętrzne, a zwłaszcza dym, płomień wysoka temperatura, działanie toksyczne itp. powodują znaczne osłabienie odporności psychicznej. Nagłe zakłócenie porządku i spokoju oraz pożar wywołuje u ludzi psychozę lękową, która może łatwo przekształcić się w panikę tłumu. Panika zawsze pogarsza sytuację, zwiększając przede wszystkim współczynnik zagrożenia życia i zdrowia ludzi w warunkach pożaru, prowadzi (w określonych warunkach i sytuacjach) do nieobliczalnych i często nieodwracalnych skutków dla tych, którzy jej ulegli.

Pożar w pomieszczeniach, szczególnie zamkniętych jest poważnym zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi oraz powoduje szereg szkodliwych zjawisk, z których najbardziej niekorzystne to:

➤ bezpośrednie działanie płomieni i wysokich temperatur.

Średnia temperatura promieniowania cieplnego podczas pożaru wynosi 800°C. Organizm ludzki w suchym powietrzu może być poddany promieniowaniu cieplnemu na okres paru minut o temperaturze w granicach 80-100°C. Wyższa temperatura lub dłuższe przebywanie w strefie szkodliwego oddziaływania cieplnego prowadzą do oparzeń, udarów cieplnych, utraty przytomności i świadomości, a nawet do śmierci. Bezpieczne oddziaływanie temperatury na organizm człowieka w początkowej fazie pożaru wynosi 1,5-2,0 minut. W pierwszym okresie czasu 3-4 minut temperatura szybko wzrasta do 297°C, następnie stopniowo obniża się w wyniku słabej wymiany powietrza (wyczerpanie się tlenu w pomieszczeniu). Wzrost temperatury następuje szybko po otwarciu okien lub usunięciu szyb. Pożar osiąga bardzo szybko wysoką temperaturę i następuje przenoszenie się ognia na sąsiednie pomieszczenia.

Ewakuacja powinna być zakończona do czasu (osiągnięcie temperatur krytycznych), gdy warunki panujące w pomieszczeniu nie będą zagrażały życiu i zdrowiu ludzi. W warunkach pożaru lokalu czas ten wynosi 5 minut. W przypadku, gdy przebieg ewakuacji przedłuża się, pożar zagraża odcinkom dróg ewakuacyjnych poziomych i pionowych (korytarze i schody).

➤ niedobór tlenu w środowisku otaczającym strefę palenia.

Podczas pożaru w pomieszczeniach zamkniętych dla podtrzymania palenia pobierany jest z powietrza tlen i występuje tzw. zjawisko „niedoboru tlenowego”, co wpływa bardzo niekorzystnie na organizm

człowieka, a szczególnie na komórki układu nerwowego oraz mięsień sercowy. Dopuszczalna granica obniżenia się zawartości tlenu w powietrzu wynosi 16-17%. Po upływie 5 minut od momentu powstania pożaru przebywanie w pomieszczeniach jest jeszcze bezpieczne.

➤ **zadymienie.**

Podczas pożaru w budynku, w wyniku spalania różnych materiałów wydziela się olbrzymia ilość dymów i różnych produktów spalania. Dym, gazy, pyły i para wodna bardzo poważnie ograniczają widoczność podczas ruchu ludzi po powierzchniach komunikacyjnych w strefie palenia. Zadymienie dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń, w których przebywają ludzie powoduje ogólne zagrożenie, utrudnia albo często wręcz uniemożliwia opuszczenie niektórych pomieszczeń lub w ogóle budynku. Niebezpieczeństwo zwiększa się, gdy objęte pożarem materiały w procesie spalania wydzielają znaczne ilości dymu i gazu. Skład dymu zależy od substancji palnych i warunków spalania.

W zadymionych strefach pożaru zmniejsza się ogólna orientacja przestrzenna powodując potknięcia się, upadki i uderzenia się o niewidoczne przedmioty. Widoczność w środowisku zadymionym zależy od: stężenia dymu, gęstości optycznej, grubości warstwy dymu i współczynnika charakteryzującego rodzaj dymu. Nieznaczne nawet zadymienie jest łatwo zauważalne i jako zewnętrzna oznaka pożaru ujemnie oddziałuje na psychikę człowieka, potęgując odczucie niebezpieczeństwa.

Ogólna ilość gazów i dymów powstałych ze spalania jest bardzo duża. Na przykład z 1 kg spalonego drewna wydziela się około 5,5 m³ dymów i gazów, natomiast ze spalania 1 kg szmat, liczba ta wynosi 9-10 m³. Najbardziej niebezpieczne pod względem ilości wydzielania się dymów i gazów oraz ich toksyczności są tworzywa sztuczne.

Przy zwiększonych stężeniach, dym działa drażniąco na oczy, układ oddechowy człowieka i ogranicza widoczność. Temperatura dymów i gazów pożarowych może wynosić nawet ponad 300°C, a wdychanie ich powoduje oparzenia przewodu oddechowego aż do przypadków śmiertelnych włącznie. Dodatkowym zagrożeniem ze strony dymów jest ich szybkie przemieszczanie się, powodujące zadymienie nawet stosunkowo odległych pomieszczeń od miejsc pożaru, korytarzy, a szczególnie klatek schodowych, które stają się kominami przemieszczania dymów (w przypadkach, gdy klatki schodowe, jako pionowe drogi ewakuacyjne nie są pożarowo wydzielone). Dym po korytarzach i klatkach schodowych może się przemieszczać z prędkością 20-30 m/s.

Należy przyjąć, że w czasie ok. 8-12 minut od powstania pożaru, pionowe drogi ewakuacyjne (klatki schodowe), jeżeli nie są wydzielone pożarowo szczelnymi drzwiami od korytarzy nie nadają się do prowadzenia ewakuacji drogami wewnętrznymi. Ewakuacja ludzi powinna być przeprowadzona w takim czasie, w którym jeszcze nie występują zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi spowodowane ograniczeniem widoczności.

Zagrożenie spowodowane dymem pożarowym w procesie spalania jest bardzo groźne i należy po zauważeniu pożaru niezwłocznie przystąpić do ewakuacji ludzi, w pierwszej kolejności z pomieszczeń i stref objętych pożarem. Każda minuta zwłoki pogarsza sytuację ewakuacyjną i może ją całkowicie sparaliżować lub doprowadzić do niebezpiecznych sytuacji.

➤ **występowanie substancji toksycznych.**

Największe zagrożenie dla życia ludzkiego mają produkty niepełnego spalania, przede wszystkim tlenek węgla (CO), który wytwarza się wszędzie tam, gdzie zachodzi proces niezupełnego spalania substancji zawierających w swym składzie węgiel. Zatrucie śmiertelne może nastąpić przy koncentracji 1,10 CO w powietrzu w ciągu paru minut, co może mieć miejsce przy dużej ilości spalonych materiałów w pomieszczeniach o małych powierzchniach.

Zagrożeniem dla życia i zdrowia jest powstający w czasie pożaru dwutlenek węgla (CO₂ - jest to gaz niepalny bezbarwny cięższy od powietrza). Zwiększona zawartość dwutlenku węgla w powietrzu powoduje początkowo wzmożoną wentylację płuc, zwiększenie częstotliwości i głębokości oddechów, może skończyć się na zatrzymaniu pracy ośrodka oddechowego i zgonie przez uduszenie.

Poważnym zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi podczas pożaru są powstające inne toksyczne opary, gazy i pyły, do których należy zaliczyć tlenek siarki, pięciotlenek fosforu, tlenek azotu, pary

cyjanowodoru, chlorowodorów, siarkowodorów itp. W/w substancje przedostają się do organizmu najczęściej poprzez układ oddechowy. Wywołują one zatrucia, trwałe uszkodzenia organizmu, a przy większych stężeniach śmierć ludzi. O możliwości zatrucia decyduje wielkość dawki, jaka jednorazowo przenika do organizmu podczas oddychania w skażonej atmosferze. Wielkość dawki zależy od stężenia ciał toksycznych znajdujących się w składzie dymu pożarowego.

➤ **możliwości uszkodzenia konstrukcji budynku (zawalenia elementów konstrukcyjnych).**

Uszkodzenie konstrukcji budynku może nastąpić w związku z utratą nośności, katastrofą budowlaną, wybuchami oraz pożarem.

2.2 Charakterystyka zagrożenia pożarowego występującego w obiekcie oraz wymagania przeciwpożarowe.

Opis stanu istniejącego

Adaptowany lokal na cele Bydgoskiego Centrum Seniora mieści się w budynku mieszkalno-usługowego na dz. nr ewid. 196/1, 196/2 i 195/2 w obr. 128 przy ul. Dworcowej 3 w Bydgoszczy. Jest to budynek trzykondygnacyjny podpiwniczony, z poddaszem strychowym użytkowym i sienią przejazdową w przyziemiu, wybudowany około 1900 roku. Obiekt jest elementem zwartego ciągu zabudowy południowej pierzei ul. Dworcowej. Budynek murowany na rzucie prostokąta, układem konstrukcyjnym są ściany murowane, na którym oparto stropy. Budynek obsługiwany jest przez dwie klatki schodowe. Budynek posiada wejście główne znajdujące się w centralnej jego części oraz trzy boczne wejścia. Obiekt podpiwniczony, o kondygnacjach: parter, I piętro, II piętro, poddasze strychowe. Obiekt jako składnik historycznej zabudowy ujęty jest w zasobach gminnej ewidencji zabytków miasta Bydgoszczy. Wszelkie działania budowlane wymagają opinii służb konserwatorskich zgodnie z „Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami” z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. Nr 162 poz.1568). Wymieniona nieruchomość położona jest na terenach wyposażonych w energię elektryczną, sieć wodociagową i kanalizacyjną oraz gazową. Budynek posiada instalacje: wodociagową, kanalizacyjną, centralnego ogrzewania z własnej kotłowni, odgromową, wentylację grawitacyjną.

Zakres prac obejmować będzie 3 poziomy- parter, I piętro i przynależną do lokalu piwnicę. Przystosowanie lokalu do nowych potrzeb wymaga zainstalowania platformy dźwigowej dla osób starszych i niepełnosprawnych, wykonanie nowych schodów w miejscu starych drewnianych schodów , wykonania pomieszczeń sanitarno-higienicznych , przebudowę instalacji wewnętrznych wraz z zapewnieniem odpowiedniej wentylacji pomieszczeń, remont wszystkich pomieszczeń wraz z wymianą stolarki drzwiowej wewnętrznej, wykonanie nowej witryny szklanej wraz z drzwiami wejściowymi z ulicy do lokalu oraz przebudowę chodnika w celu przystosowania lokalu dla osób niepełnosprawnych.

Bydgoskie Centrum Seniora funkcjonować będzie jako przestrzeń ogólnodostępna dedykowana seniorom. Na parterze przewidziana została kawiarnia, w której serwowane będą napoje ciepłe i zimne, desery , recepcja (welcom desk) oraz biblioteka typu bookcrossing celem popularyzowania książek bez żadnych ram instytucjonalnych, opłat czy kart bibliotecznych. Na parterze znajdować się będzie również jedno pomieszczenie WC dla osób niepełnosprawnych oraz pomieszczenie porządkowe. Z pomieszczenia parteru seniorzy dostaną się na I piętro za pomocą platformy dźwigowej ora schodów , które spełniać będą wymagane warunki dla schodów służących ewakuacji. Na I piętrze znajdować się będzie sala konferencyjna dla 50 osób, salka szkoleniowa dla 15 osób i pokój pracy dla 3 urzędników (Bydgoskie Biuro Seniora). Na I piętrze zaprojektowane zostały też sanitariaty odrębne dla kobiet i mężczyzn oraz jedno WC dla osób niepełnosprawnych oraz pomieszczenie kuchenki – zaplecza sali konferencyjnej i szkoleniowej.

Budynek znajduje się w zabudowie pierzejowej.

Szczegółowy opis wyposażenia poszczególnych pomieszczeń Domu Seniora:

PARTER:

Hall wejściowy :

W hallu wejściowym przewiduje się ladę recepcyjną - stanowisko pierwszego kontaktu z gościem

WINDA/ PLATFORMA DŹWIGOWA :W hallu wejściowym przewidziana została platforma dźwigowa.
POMIESZCZENIE WC : zaprojektowane zostało 1 pomieszczenie WC z funkcją dla osób niepełnosprawnych .

Kawiarnia:

W kawiarni przewiduje się serwowanie napojów zimnych i ciepłych oraz deserów.

W pomieszczeniu kawiarni planuje się nagłośnienie mono.

PIĘTRO

Pomieszczenie biurowe (pom. nr 5) :

Pomieszczenie biurowe do pracy dla 3 osób- miejsce obsługi klientów. Pokój dostępny będzie dla klientów w godzinach urzędowania- drzwi wyposażone zostaną w karty magnetyczne. Z pomieszczenia projektuje się dodatkowe wyjście na korytarz.

Pomieszczenie nr 6- salka szkoleniowa:

Pomieszczenie przeznaczone jest do szkolenia max 15 osób.

Pomieszczenie nr 8- salka konferencyjna:

Sala konferencyjna dla 50 osób z 2 drzwiami wejściowymi.

Pomieszczenia higieniczno-sanitarne w Bydgoskim Domu Seniora :

Pomieszczenia WC:

PARTER :

Kawiarnia – do 20 osób + 2 osoby w recepcji + 1 osoba w aneksie kawiarnianym

Razem – nie więcej niż 23 osoby

Na parterze przewidziane zostało pomieszczenie WC dla osób niepełnosprawnych.

PIĘTRO:

Sala konferencyjna – 50 osób

Salka szkoleniowa – 15 osób

Pokój biurowy – 3 urzędników + goście – 10 osób

Razem – nie więcej niż 80 osób.

Na I piętrze zaprojektowane zostało 1 WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych- 20 osób, 1 WC dla mężczyzn z kabiną ustępową i pisuarem oraz umywalką- 30 osób,

1 WC dla kobiet z 2 kabinami ustępowymi – 40 osób.

Na I piętrze zaprojektowana została wnęka na typową szafę do przechowywania sprzętu porządkowego i środków ułatwiających utrzymanie czystości oraz pomieszczenie kuchenki.

Przystosowanie Bydgoskiego Domu Seniora dla osób starszych i niepełnosprawnych:

Bydgoski Dom Seniora będzie całkowicie przystosowany dla osób niepełnosprawnych poprzez:

- obniżenie rzędnej poziomu parteru do rzędnej chodnika przy wejściu do lokalu poprzez wymianę wierzchnich warstw posadzki parteru,
- zaprojektowanie platformy dźwigowej wewnątrz lokalu,
- zaprojektowanie zarówno na parterze jak i na I piętrze 1 pomieszczenie WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Na II piętrze i poddaszu znajdują się po 2 lokale mieszkalne.

Opis konstrukcji:

Układ konstrukcyjny -

Konstrukcja tradycyjna murowana, masywna.

Fundamenty -

Ściany fundamentowe murowane z cegły pełnej gr. 38cm i 50cm.

Fundamenty murowane z cegły pełnej.

Ściany zewnętrzne -

Murowane z cegły pełnej na parterze gr. 38cm, na piętrze gr. 38cm.

Ściany wewnętrzne -

Ściany wewnętrzne nośne gr. 38cm z cegły pełnej. Ściany działowe gr. 12 i 25cm – murowane z cegły dziurawki oraz lekkie z płyt gipsowo – kartonowych.

Stropy -

Nad piwnicą stropy odcinkowe z cegły, oparte na belkach stalowych w układzie poprzecznym.

Dach – Strop nad parterem drewniany na belkach drewnianych 20x26cm w rozstawie co ok. 100cm. Strop ze ślepym pułapem oraz polepą gr. ok. 13cm. Na belkach deskowanie gr. 2,2cm oraz płyta wiórowa 2,0cm. Od spodu strop wykończony deskowaniem gr. 2,2cm oraz tynkiem wapiennym na trzcinie.

Klatka schodowa - Drewniany kryty, kryty papą.

Z piwnicy schody murowane z cegły powyżej wykonano schody dwubiegowe spocznikowe w konstrukcji drewnianej, od spodu otynkowane,

W części Bydgoskiego Centrum Seniora pomiędzy parterem, a I piętrem istniejące schody drewniane zostaną wymienione na żelbetowe.

IZOLACJE TERMICZNE:

Elewacja frontowa (północno-wschodnia) i elewacja południowo-wschodnia (sąsiad- dawny PDT) objęta remontem konserwatorskim –naprawa tynków i malowanie- bez docieplenia.

Elewacja południowo-zachodnia i północno-zachodnia ocieplona styropianem samogasnącym o gr.14,0cm

Ściana wschodnia przejazdu –ocieplona wełną mineralną o gr.14,0cm

Ściana zachodnia przejazdu – nieocieplona

Strop przejazdu – drewniany zabezpieczony Fobos-4 –między belkami ocieplenie z wełny mineralnej SUPERROCK o gr.14,0cm+ folia paroizolacyjna+ płyta gipsowo-włóknowa FERMACELL gr.2x1,25cm.

PODŁOGI I POSADZKI - gres i panele.

WYKOŃCZENIE WEWNĘTRZNE – tynki cementowo-wapienne.

SUFITY PODWIESZONE – aktualnie nie występują.

Budynek jest wyposażony w instalację:

- elektryczną,
- odgromową,
- wod. – kan.,
- c.o z własnej kotłowni,
- wentylację grawitacyjną.

Budynek posiada instalacje: wodociągową, kanalizacyjną, centralnego ogrzewania z własnej kotłowni gazowej, odgromową, wentylację grawitacyjną.

Kotłownia gazowa z piecem o mocy cieplnej 32 KW zlokalizowana w piwnicy.

2.3. Ochrona przeciwpożarowa.

1. Dane budynku.

- powierzchnia zabudowy	250,10 m ²
- powierzchnia przynależne:	
- parter	49,0 m ²
- I piętro	171,11 m ²
- piwnicy	19,39 m ²
Razem	239,5 m ²
Kubatura budynku	19500,0m ³
Ilość kondygnacji	3 + poddasze nieużytkowe
Wysokość	16 m

Obiekt zalicza się do budynków średniowysokich (SW).

Powierzchnia całkowita budynku - 1150,0m²

2. Gęstość obciążenia ogniowego.

W pomieszczeniach magazynowych i technicznych występuje gęstość obciążenia ogniowego $Q_d < 500 \text{ MJ/m}^2$.

3. Kategoria zagrożenia ludzi.

Budynek zalicza się do kategorii zagrożenia ludzi:

- Centrum Seniora - ZL II (na parterze może przebywać do 25 osób, na I piętrze do 80 osób),
- lokale mieszkalne na II piętrze i poddaszu – ZL IV,

4. Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych.

W budynku nie występują pomieszczenia zagrożone wybuchem.

5. Klasa odporności pożarowej. Wykończenie wnętrz i wyposażenie stałe.

Na podstawie § 212 ust.3 rozporządzenia [1] budynek SW, zaliczony do kategorii ZL II, ZL IV zagrożenia ludzi powinien być wykonany w klasie „B” odporności pożarowej.

Zgodnie z § 216.1 dla poszczególnych elementów budynku wymagane klasy odporności ogniowej są następujące:

- główna konstrukcja nośna – R 120,
- stropy – REI 60,
- ściany wewnętrzne – EI 30,
- ściany zewnętrzne – EI 60,
- konstrukcja dachu – R 30,
- przekrycie dachu – RE 30.

Elementy budynku są nie rozprzestrzeniające ognia.

Wymagań nie spełnia konstrukcja i przekrycie dachu.

6. Podział na strefy pożarowe.

Zgodnie z § 227.1 rozporządzenia [1] dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej w budynku średniowysokim, zaliczonym do kategorii ZL II zagrożenia ludzi wynosi 3500 m². Budynek stanowi jedną strefę pożarową.

Podręczne magazynki, pomieszczenia gospodarcze są powiązane funkcjonalnie z przeznaczeniem budynku.

7) Warunki ewakuacji.

Warunki ewakuacji w budynku stanowią:

- poziome drogi ewakuacyjne - korytarze na poszczególnych kondygnacjach,
- pionowa droga ewakuacyjna – 1 klatka schodowa oddzielona na piętrze drzwiami o klasie odporności ogniowej EI S 30, schody wewnętrzne żelbetowe pomiędzy I piętrem, a parterem,

8) Budynek jest wyposażony w elementy i urządzenia przeciwpożarowe:

- autonomiczne czujki dymu ADR-20N (na parterze i w komunikacji na I piętrze) połączone w sieć,
- oświetlenie awaryjne ewakuacyjne,
- przeciwpożarowy wyłącznik prądu,
- kotłownię na gaz ziemny w piwnicy o mocy cieplnej 32 kW oddzielono:
 - ścianami wewnętrznymi o klasie odporności ogniowej EI 60,
 - stropami o klasie odporności ogniowej REI 60,
 - drzwiami o klasie odporności ogniowej EI 30,
- pomieszczenia Centrum Seniora na I piętrze oddzielono od klatki schodowej drzwiami EIS30,
- piwnicę oddzielono od parteru drzwiami EI 30,
- znaki informacyjnymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji.
- gaśnice,

9) Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Dla budynków zapotrzebowanie na wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru wynosi 20 dm³/s. Wymagania zapewniają hydranty zewnętrzne DN 80 znajdujące się na ulicy Dworcowej i Pl. Wolności.

10) Drogi pożarowe.

Drogę pożarową dla budynku stanowi ulica Dworcowa.

Dla budynku w czerwcu 2020 r. została opracowana ekspertyza techniczna stanu ochrony przeciwpożarowej, którą komendant wojewódzki PSP uzgodnił Postanowieniami (stanowią załączniki do instrukcji).

2.2.4 Zagrożenia pożarowe występujące w obiekcie.

Zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego podczas pożaru wynika z następujących zjawisk i warunków:

- zatrucia toksycznymi gazami powstającymi podczas pożaru,
- oparzenia ciała przez płomienie i podwyższoną temperaturę,
- silnego zadymienia występującego wewnątrz obiektów.

W obiekcie występują następujące materiały palne:

- drewno – w meblach,
- papier – stosowany w pracy biurowej,
- tworzywa sztuczne – zastosowane w meblach.

Na zagrożenia pożarowe mogą mieć wpływ następujące elementy:

- a) występowanie materiałów palnych występujących w procesie technologicznym,
- b) nieprawidłowe zabezpieczenie prac pożarowo niebezpiecznych,
- c) eksploatacja urządzeń niezgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową,
- d) nieprzestrzeganie terminów przeglądów i konserwacji urządzeń wg zaleceń producenta,
- e) używanie niesprawnych urządzeń i instalacji elektroenergetycznych,
- f) występowanie przeciążeń instalacji elektrycznej,
- g) nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych przez pracowników i powodowanie zaprószenia ognia otwartego,
- h) podpalenia i akcje sabotażowe.

W czasie pożaru głównym niebezpieczeństwem dla ludzi i utrudnieniem w prowadzeniu akcji gaśniczej może być występowanie silnego zadymienia.

Charakterystyka pożarowa materiałów.

Drewno i materiały drewnopochodne.

Drewno należy do materiałów palnych. Parametry fizykochemiczne drewna zależą głównie od stopnia zawilgocenia. Ciężar właściwy (sosna) wynosi ok. 1,5 g/cm³.

Udział procentowy pierwiastków, w całkowicie suchym drewnie, jest następujący:

- węgiel – 49,5 %,
- wodór – 6,3 %,
- tlen i azot – 44,2 %,

Pod względem chemicznym drewno posiada następujące składniki:

- celulozę,
- ligninę,
- żywicę,
- substancje azotowe oraz mineralne itp.

Samo zjawisko palenia się zachodzi na powierzchni zewnętrznej drewna, a pali się początkowo przeważnie nie samo drewno, lecz wydzielające się z niego (na skutek działania temperatury) różne gazy i pary.

W skład tych gazów i par wchodzi:

- dwutlenek węgla – CO₂
- tlenek węgla – CO
- metan – CH₄
- wodór – H₂

Wymienione gazy mają ujemny wpływ na organizm ludzki i stanowią największe niebezpieczeństwo w czasie palenia się drewna w pomieszczeniach zamkniętych.

Do wyrobów drewnopochodnych zalicza się przede wszystkim płyty pilśniowe, wiórowe i sklejki. W podanej kolejności materiały te są podatne na zapalenie, przy czym podatność na zapalenie płyt pilśniowych jest większa niż materiału wyjściowego.

W przypadku powstania pożaru drewno należy gasić wodą, pianą gaśniczą lub proszkiem typu ABC.

Papier (tektura).

Papier i tektura są to wyroby pochodne z drewna i makulatury oraz różnego rodzaju tkanin.

Papier i tektura są materiałami palnymi. W zależności od warunków składowania papier należy do materiałów łatwo lub trudno zapalnych, przy czym papier złożony luźno jest łatwopalny i pali się dość szybko, a zwinięty w belach jest trudno zapalny i pali się bardzo powoli. Do mniej zapalnych, tj. średnio zapalnych należy tektura. Temperatura zapalenia papieru wynosi 300 do 360°C.

Papier w końcowej postaci spalania posiada podobne właściwości jak drewno, z tą jednak różnicą, że ulega zapaleniu przy niższej temperaturze objawiając się większą intensywnością spalania, wydzielaniem większej ilości energii oraz dymów.

Papier składowany bez należytego porządku i ładunku jest potencjalnym czynnikiem rozprzestrzeniania się pożaru.

W przypadku powstania pożaru papier należy gasić wodą, pianą gaśniczą lub proszkiem typu ABC.

Tworzywa sztuczne.

Ze względu na surowiec, jaki użyty zostaje do produkcji tworzyw sztucznych, niektóre gatunki tworzyw sztucznych są palne.

Temperatura zapalenia się tworzyw sztucznych palnych uzależniona jest od rodzaju tworzywa i waha się w granicach od 120°C (celuloid) do 800°C. Wartość cieplna tworzyw sztucznych wynosi około 4,5 Mcal/kg. Większość tworzyw sztucznych palnych spala się bardzo szybko powodując gwałtowny rozwój pożaru oraz wybuchów ognia i intensywny wzrost temperatury. Wybuchające płomienie lub lekkie eksplozje mogą w czasie pożaru powodować nieobliczalne następstwa.

W czasie palenia się tworzyw sztucznych występuje silne wydzielanie się dymu oraz trujących substancji gazowych, które są szkodliwe dla organizmu ludzkiego. Oprócz gazów trujących w czasie spalania się tworzyw sztucznych wydzielają się również gazy żrące, które mogą powodować obrażenia skóry, a nawet rany na nieosłoniętych powierzchniach ciała. Palące się i ściekające krople mogą spowodować ciężkie i bolesne oparzenia.

W przypadku powstania pożaru tworzywa sztuczne należy gasić pianą gaśniczą, proszkiem lub dwutlenkiem węgla.

Pianka poliuretanowa.

Pianka poliuretanowa jest materiałem łatwo zapalnym, zdolna do zapalenia się nie tylko od ognia otwartego, lecz także od innych źródeł, jak żarzący się papieros, rozżarzony drut, iskra elektryczna a nawet iskra powstająca przy uderzeniu lub tarcu.

Iskra taka, padając na poliuretan porowaty, mający małą przewodność cieplną, tworzy ognisko ciepła i prowadzi do zapalenia się tworzywa, które pali się intensywnie z lekkim trzaskiem, jasno świecącym płomieniem.

W procesie palenia tworzą się krótkie, jasnoczerwone płomienie, przy czym wytwarza się duża ilość czarnego dymu. Spalanie jest bardzo intensywne, ponieważ struktura komórki jest stosunkowo luźna. Po krótkim okresie działania warunków technicznych (wysokiej temperatury), struktura budowy tworzywa załamuje się i tworzywo spala się jako ciemno-brunatna gęsta ciecz.

Pozostałością po spaleniu jest niewielka ilość czarnej, zwęglonej masy. Z palących się powierzchni pionowych spadają płonące krople stopionego poliuretanu.

Jeśli uwzględni się, że ciepło spalania poliuretanu jest dość wysokie, to podczas pożaru, należy oczekiwać silnych prądów produktów spalania i powietrza, ogrzanych do wysokiej temperatury (ca 1200°C), niebezpiecznych dla urządzeń i elementów konstrukcyjnych budynków.

Palący się poliuretan wydziela oprócz dużych ilości sadzy i ciepła gazowe produkty spalania oraz pary trujące: izocyjanianu, chlorowodoru, lotne aminy, cyjanowodoru.

Substancje te są szczególnie niebezpieczne dla ludzi.

Dla zmniejszenia zadymienia i zagazowania pomieszczenia w którym trwa pożar oraz pomieszczeń sąsiednich, celowe jest ich wentylowanie. Toksyczne pary i gazy, absorbowane podczas pożaru przez materiały i elementy konstrukcyjne, ulatniają się przez dłuższy czas i zanieczyszczają powietrze pomieszczenia.

W przypadku powstania pożaru piankę poliuretanową należy gasić wodą.

Uwaga:

Znajomość przez pracowników właściwości pożarowych materiałów występujących w pomieszczeniach pozwoli na ich prawidłowe i bezpieczne zachowanie się w przypadku powstania pożaru, a także skuteczne przeprowadzenie akcji gaśniczej.

2.2.5 Charakterystyczne dla obiektu potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania.

Do potencjalnych źródeł powstania pożaru należy zaliczyć:

a) wady oraz awaryjny stan pracy instalacji i urządzeń elektrycznych jak:

- niewłaściwe ich wykonanie,
- przeciążenia spowodowane włączeniem dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu elektrycznego,
- stosowanie prowizorycznej oraz niesprawnej instalacji powodującej zwarcia w instalacji elektrycznej i urządzeniach,
- pozostawianie bez dozoru nie wyłączonych odbiorników energii elektrycznej nieprzystosowanych do ciągłej pracy,
- stosowanie niewłaściwych urządzeń zabezpieczających,
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów łatwo zapalnych oraz niezachowanie wymaganych odległości urządzeń grzewczych i żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych,
- instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe bezpośrednio na podłożu palnym jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- brak bieżącej i okresowej konserwacji.

b) ogień otwarty mogący wystąpić podczas:

- nieprzestrzegania zakazu palenia tytoniu oraz używania ognia otwartego,
- zaproszenia ognia spowodowanego pozostawieniem żarzących się papierosów w pobliżu materiałów palnych,
- wykonywania prac spawalniczych bez odpowiedniego zabezpieczenia materiałów palnych przed możliwością ich zapalenia się,
- używania lamp i świec w pobliżu materiałów palnych,
- podpaień,
- wykonywanie wszelkich czynności powodujących zagrożenie pożarowe oraz możliwość powstania pożaru wynikającego z użytkowania obiektu lub niewłaściwego składowania materiałów,
- akcji sabotażowych, podłożenia materiałów wybuchowych i pirotechnicznych.

Istotnym zagrożeniem dla ludzi w warunkach pożarowych jest duszące oddziaływanie gazów i dymów pożarowych oraz toksycznych produktów spalania, wysoka temperatura, ograniczenie widoczności, zjawiska świetlne i akustyczne działające na psychikę ludzką. Szczególnie niebezpiecznym jest przenikanie dymów, gazów i toksycznych produktów spalania przez:

- ciągi komunikacyjne o konwekcyjno - grawitacyjnym ruchu powietrza (otwarte ciągi komunikacji poziomej),

- nieszczelności technologiczne w konstrukcji budynku (np. kanały instalacyjne, wentylacyjne).

W razie nie wykrycia i nie ugaszenia pożaru w budynku w jego wczesnej fazie rozwoju, na skutek zapalenia się wydzielonych z ogniska pożaru palnych mieszanin gazowych, może wystąpić zjawisko rozgorzenia pożaru tzw. zjawisko „Flash over”. Zjawisko to charakteryzuje się bardzo wysoką temperaturą pożaru, oraz tym, iż pożar powierzchniowy przechodzi w pożar objętościowy.

W budynkach należy się liczyć przede wszystkim z pożarami:

- grupy A, tj. pożarami ciał stałych pochodzenia organicznego, w których występuje zjawisko spalania żarowego (np. materiałów takich jak drewno, tworzywa sztuczne),
- grupa B, tj. pożarami cieczy palnych i substancji stałych topiących się (np. parafina),
- grupy C tj. pożarami gazów palnych (np. acetylen-podczas wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym),
- grupy E, tj. pożarami urządzeń i instalacji elektrycznych pod napięciem (np. silniki i osprzęt elektryczny), bądź też pożary materiałów znajdujących się w obrębie tych urządzeń i instalacji pod napięciem, Drogami i przyczynami rozprzestrzeniania się pożaru mogą być:
- występowanie w budynku materiałów palnych,
- zły stan techniczny instalacji elektrycznej,
- brak porządku i czystości,
- brak nadzoru przeciwpożarowego oraz późne zauważenie pożaru i zaalarmowanie straży pożarnej,
- brak lub niedostateczna ilość podręcznego sprzętu gaśniczego oraz umiejętności postępowania na wypadek powstania pożaru,
- brak środków łączności i alarmowania,
- niewłaściwe prowadzenie akcji gaśniczej.

Rozprzestrzenianie pożaru następuje w wyniku przenoszenia się ciepła z jednego miejsca na drugie.

W budynku przenoszenie się ciepła, a więc rozprzestrzenianie się ewentualnego pożaru może odbywać się poprzez:

- konwekcję (unoszenie się prądów powietrza),
- promieniowanie (bezpośrednie oddziaływanie temperatury na materiały palne),
- przewodzenie (uwzględniając konstrukcję budynku).

2.3 Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru.

2.3.1 Główne zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru.

Do głównych zasad zapobiegania możliwości powstania pożaru oraz zasad bezpieczeństwa należy zaliczyć:

- przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych przez pracowników i osoby z zewnątrz oraz nie powodowanie zagrożeń pożarowych,
- przestrzeganie procesu technologicznego,
- utrzymywanie czystości i porządku we wszystkich pomieszczeniach,
- prowadzenie systematycznych badań i konserwacji instalacji elektrycznych, odgromowych,
- przestrzeganie kontrolowania pomieszczeń po zakończeniu pracy w celu sprawdzenia czy wyłączono zbędne odbiorniki energii elektrycznej spod napięcia, nie pozostawiono źródła ognia oraz czy pozamykano okna i drzwi,
- posiadanie sprawnej łączności telefonicznej umożliwiającej połączenie z jednostkami interwencyjnymi straży pożarnej,
- systematyczne szkolenie pracowników w zakresie zapobiegania pożarom, organizowania i prowadzenia ewakuacji oraz postępowania w wypadku powstania pożaru,
- przeprowadzanie systematycznej konserwacji i przeglądów urządzeń ochrony przeciwpożarowej znajdujących się w budynku oraz gaśnic będących na wyposażeniu obiektu,

- wykonywanie prac remontowych przy użyciu ognia otwartego tylko po spełnieniu zabezpieczeń i zasad, które określono w punkcie 5 opracowania,
- nie zastawianie dojazdów pożarowych do budynku,
- zapewnienie w budynku odpowiednich warunków ewakuacji.

2.3.2 Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru – szczegółowe.

W budynku i w pomieszczeniach zabrania się wykonywania czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działań gaśniczych lub ewakuacji, a w szczególności:

- używania ognia otwartego oraz palenia tytoniu,
- przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C oraz przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalację odgromową,
- dokonywania przez osoby nieupoważnione wszelkich napraw instalacji elektrycznych,
- wykonywania we własnym zakresie prowizorycznych instalacji elektrycznych, a także instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych jak: wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym,
- użytkowania elektrycznych urządzeń grzewczych z otwartą spiralą oraz innych urządzeń ogrzewczych w pobliżu materiałów palnych, a także bezpośrednio na podłożu palnym, za wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- włączania do jednego gniazdka (a także obwodu elektrycznego) kilku odbiorników mogących spowodować przeciążenie lub grzanie się styków oraz korzystania z uszkodzonych urządzeń elektroenergetycznych,
- stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- pozostawiania bez nadzoru w czasie godzin pracy oraz po jej zakończeniu włączonych urządzeń oświetleniowych, ogrzewczych itp. nieprzystosowanych do pracy ciągłej,
- zastawiania dojsć do podręcznego sprzętu pożarniczego, samowolnej zmiany jego rozmieszczania oraz używania tego sprzętu do celów nie związanych z ochroną przeciwpożarową,
- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących do ewakuacji,
- ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych, wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego sprzętu gaśniczego,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- używania i przechowywania materiałów niebezpiecznych pożarowo w pomieszczeniach nieprzystosowanych,
- stosowania płynów łatwopalnych do celów gospodarczych w warunkach niedozwolonych, tj. przy równoczesnym użyciu ognia, iskrzącym osprzęcie, urządzeniach elektrycznych,
- pozostawiania w pomieszczeniach nie wyłączonego dopływu prądu elektrycznego po zakończeniu pracy,
- wykonywania wszelkich czynności powodujących zagrożenie pożarowe,

Ponadto właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynku:

- 1) utrzymują urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej;
- 2) wyposażają obiekty, zgodnie z wymaganiami przepisów techniczno-budowlanych, w przeciwpożarowe wyłączniki prądu;
- 3) umieszczają w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych;
- 4) oznakowują znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa;

- 5) utrzymują znajdujące się na terenie drogi pożarowe w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej, zgodnie z warunkami określonymi w przepisach dotyczących przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

UWAGI:

Urządzenia techniczne należy eksploatować zgodnie z ich DTR oraz wskazaniem producentów.

Zasady zapobiegania pożarom powinny być zawarte w instrukcji przeciwpożarowej, którą należy umieścić w budynku w miejscu widocznym (wzór - załącznik 7).

2.4 Oznakowanie obiektu.

Obiekty powinny być oznakowane znakami bezpieczeństwa w zakresie ewakuacji i ochrony przeciwpożarowej zgodnie z Polską Normą PN - EN ISO 7010:2012 . Znaki ewakuacyjne i przeciwpożarowe.

Zgodnie z Rozporządzeniem MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów znakami bezpieczeństwa należy oznakowywać:

- a) drogi ewakuacyjne oraz pomieszczenia, w których w myśl przepisów techniczno-budowlanych wymagane są co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
- b) miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- c) miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- d) miejsca usytuowania przeciwpożarowych wyłączników prądu, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- e) pomieszczenia, w których występują materiały niebezpieczne pożarowe,
- f) drabiny ewakuacyjne, rękawy ratownicze, pojemniki z maskami uciezkowymi, miejsca zbiórki do ewakuacji, miejsca lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych,
- g) dźwigi dla ekip ratowniczych (przeciwpożarowych),
- h) przeciwpożarowe zbiorniki wodne,
- i) drzwi przeciwpożarowe,
- j) drogi pożarowe,
- k) miejsca zaklasyfikowane jako strefy zagrożenia wybuchem.

Zasady oznakowania znakami bezpieczeństwa znajdują się w załączniku nr 10;

Znaki ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej należy rozmieszczać tak, aby zapewniona była jak najlepsza ich widoczność. Podczas oznakowywania obiektu znakami ewakuacyjnymi należy przyjąć zasadę, że pracownik lub osoba z zewnątrz znajdująca się w dowolnym miejscu w budynku, kierując się znakami ewakuacyjnymi powinna bezpiecznie wyjść na zewnątrz budynku.

Znakami ochrony przeciwpożarowej należy oznakować wszystkie urządzenia i elementy związane z ochroną przeciwpożarową.

Uwaga:

- 1. Na rzucie kondygnacji zaznaczono kierunki ewakuacji i wyjścia ewakuacyjne.***
- 2. Znaki ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej należy rozmieszczać tak, aby zapewniona była jak najlepsza ich widoczność. Podczas oznakowywania obiektu znakami ewakuacyjnymi należy przyjąć zasadę, że pracownik lub osoba z zewnątrz znajdująca się w dowolnym miejscu w budynku, kierując się znakami ewakuacyjnymi powinna bezpiecznie wyjść na zewnątrz budynku.***
- 3. Znakami ochrony przeciwpożarowej należy oznakować wszystkie urządzenia i elementy związane z ochroną przeciwpożarową.***
- 4. Za oznakowanie obiektu znakami bezpieczeństwa odpowiada Zarządzający lub osoba wyznaczona.***

2.5 Zasady przeprowadzania przeglądów i kontroli instalacji technicznych.

Instalacje i urządzenia techniczne, będące na wyposażeniu obiektu, powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w Polskich Normach oraz przepisach szczególnych.

Przez instalacje i urządzenia techniczne rozumie się następujące instalacje oraz urządzenia:

- ogrzewcze,
- wentylacyjne, klimatyzacyjne, dymowe i spalinowe,
- elektroenergetyczne i odgromowe,
- wodociągowe i kanalizacyjne.

Przy doborze instalacji i urządzeń należy uwzględnić funkcje i przeznaczenie obiektu oraz wynikające stąd czynniki zagrożenia.

Eksploracja instalacji i urządzeń, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia, jest zabroniona.

Instalacje i urządzenia techniczne należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta, w szczególności należy poddawać je okresowym przeglądom i konserwacji.

Czasokresy przeprowadzania przeglądów i kontroli instalacji technicznych w budynkach wynikają z:

- Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane rozdział 6 „Utrzymanie obiektów budowlanych” (Dz. U. z 2018 r. z późn. zm.),
- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. „Rozdział 7 - instalacje i urządzenia techniczne” (Dz. U. nr 109 poz. 719).

Wymagania wynikające z Ustawy Prawo Budowlane.

Art. 61. Właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany:

- 1) utrzymywać i użytkować obiekt zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 5 ust. 2;
- 2) zapewnić, dochowując należytej staranności, bezpieczne użytkowanie obiektu w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powodzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska.

Art. 62. 1. Obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

- 1) okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:
 - a) elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
 - b) instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
 - c) instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych);
- 2) okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą

powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;

- 3) okresowej w zakresie, o którym mowa w pkt 1, co najmniej dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, w przypadku budynków o powierzchni zabudowy przekraczającej 2.000 m² oraz innych obiektów budowlanych o powierzchni dachu przekraczającej 1.000 m²; osoba dokonująca kontroli jest obowiązana bezzwłocznie pisemnie zawiadomić właściwy organ o przeprowadzonej kontroli;
- 4) bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2;
- 5) okresowej, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego kotłów, z uwzględnieniem efektywności energetycznej kotłów oraz ich wielkości do potrzeb użytkowych:
 - a) co najmniej raz na 2 lata - opalanych nieodnawialnym paliwem ciekłym lub stałym o efektywnej nominalnej wydajności ponad 100 kW,
 - b) co najmniej raz na 4 lata - opalanych nieodnawialnym paliwem ciekłym lub stałym o efektywnej nominalnej wydajności 20 kW do 100 kW oraz kotłów opalanych gazem;
- 6) okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na ocenie efektywności energetycznej zastosowanych urządzeń chłodniczych w systemach klimatyzacji, ich wielkości w stosunku do wymagań użytkowych o mocy chłodniczej nominalnej większej niż 12 kW.

1a. W trakcie kontroli, o której mowa w ust. 1, należy dokonać sprawdzenia wykonania zaleceń z poprzedniej kontroli.

1b. Instalacje grzewcze z kotłami o efektywnej nominalnej wydajności powyżej 20 kW starszymi niż 15 lat powinny być poddane jednorazowej kontroli obejmującej ocenę efektywności kotła oraz dopasowania kotła poprzez porównanie go z wymaganiami grzewczymi budynku.

2. Obowiązek kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, nie obejmuje właścicieli i zarządców:

- 1) budynków mieszkalnych jednorodzinnych;
- 2) obiektów budowlanych:
 - a) budownictwa zagrodowego i letniskowego,
 - b) wymienionych w art. 29 ust. 1.

3. Właściwy organ - w razie stwierdzenia nieodpowiedniego stanu technicznego obiektu budowlanego lub jego części, mogącego spowodować zagrożenie: życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska - nakazuje przeprowadzenie kontroli, o której mowa w ust. 1, a także może żądać przedstawienia ekspertyzy stanu technicznego obiektu lub jego części.

4. Kontrole, o których mowa w ust. 1, powinny być dokonywane, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6, przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

5. Kontrolę stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronnych i gazowych, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c, pkt 2 oraz ust. 1b, powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wyma-

gane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych.

6. Kontrolę stanu technicznego przewodów kominowych, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c, powinny przeprowadzać:

- 1) osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim - w odniesieniu do przewodów dymowych oraz grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych;
- 2) osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności - w odniesieniu do przewodów kominowych, o których mowa w pkt 1, oraz do kominów przemysłowych, kominów wolno stojących oraz kominów lub przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych.

7. Szczegółowy zakres kontroli niektórych budowli oraz obowiązek przeprowadzania ich części, niż zostało to ustalone w ust.1, może być określony w rozporządzeniu, o którym mowa w art.7 ust.3 pkt 2.

Art. 63. 1. Właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany przechowywać przez okres istnienia obiektu dokumenty, o których mowa w art. 60, oraz opracowania projektowe i dokumenty techniczne robót budowlanych wykonywanych w obiekcie w toku jego użytkowania.

2. W przypadku opracowania świadectwa charakterystyki energetycznej budynku o powierzchni użytkowej przekraczającej 1.000 m², który jest zajmowany przez organy administracji publicznej lub w którym świadczone są usługi znacznej liczbie osób, jak dworce, lotniska, muzea, hale wystawiennicze, świadectwo charakterystyki energetycznej powinno być umieszczone w widocznym miejscu w budynku.

3. Właściciel budynku, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 7, jest obowiązany zapewnić sporządzenie świadectwa charakterystyki energetycznej budynku, jeżeli:

- 1) upłynął termin ważności świadectwa charakterystyki energetycznego budynku;
- 2) w wyniku przebudowy lub remontu budynku, uległa zmianie jego charakterystyka energetyczna.

Art. 63a. 1. Nabywcy budynku lub lokalu powinno być udostępnione świadectwo charakterystyki energetycznej budynku lub świadectwo charakterystyki energetycznej lokalu, jeżeli przepisy ustawy wymagają dla tego budynku lub lokalu ustalenia jego charakterystyki energetycznej.

2. Najemcy budynku lub lokalu powinno być udostępnione świadectwo charakterystyki energetycznej budynku, jeżeli przepisy ustawy wymagają dla tego budynku lub lokalu ustalenia jego charakterystyki energetycznej.

Art. 64. 1. Właściciel lub zarządca jest obowiązany prowadzić dla każdego budynku oraz obiektu budowlanego niebędącego budynkiem, którego projekt jest objęty obowiązkiem sprawdzenia, o którym mowa w art. 20 ust. 2, książkę obiektu budowlanego, stanowiącą dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego.

2. Obowiązek prowadzenia książki obiektu budowlanego, o którym mowa w ust. 1, nie obejmuje właścicieli i zarządców:

- 1) budynków mieszkalnych jednorodzinnych;

2) obiektów budowlanych:

a) budownictwa zagrodowego i letniskowego,

b) wymienionych w art. 29 ust. 1;

3) dróg lub obiektów mostowych, jeżeli prowadzą książkę drogi lub książkę obiektu mostowego na podstawie przepisów o drogach publicznych.

3. Protokoły z kontroli obiektu budowlanego, oceny i ekspertyzy dotyczące jego stanu technicznego oraz dokumenty, o których mowa w art. 63, powinny być dołączone do książki obiektu budowlanego.

Wymagania wynikające z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

§ 34

ust. 1. W obiektach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych:

1) od palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych — co najmniej raz w miesiącu, jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią inaczej;

2) od palenisk opalanych paliwem stałym nie wymienionych w pkt. 1 — co najmniej raz na 3 miesiące;

3) od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym nie wymienionych w pkt. 1 — co najmniej raz na 6 miesięcy.

ust. 2. W obiektach, o których mowa w ust. 1, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych co najmniej raz w roku, jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych.

ust. 3. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2 wykonują osoby posiadające kwalifikacje kominiarskie.

Wymagania wynikające z Polskich Norm.

Zgodnie z pkt. 6.1.4. PN-89/E-05003/03 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Ochrona obostrzona w budynkach zagrożonych pożarem i wybuchem badania okresowe należy przeprowadzać raz w roku przed okresem burzowym, nie później jednak niż do 30 kwietnia.

Uwaga:

1. Za prowadzenie i przestrzeganie czasokresów badań i przeglądów instalacji technicznych, przeprowadzanie przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych urządzeń przeciwpożarowych, (instalacji wodociągowej przeciwpożarowej z hydrantami wewnętrznymi) odpowiada Zarządzający lub osoba wyznaczona.

2. Za prowadzenie książki obiektu budowlanego odpowiada Zarządzający lub osoba wyznaczona.

3. OKREŚLENIE WYPOSAŻENIA W WYMAGANE URZĄDZENIA PRZECIWOŻAROWE I GAŚNICE ORAZ SPOSOBY PODDAWANIA ICH PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM.

Poprzez urządzenia przeciwpożarowe należy rozumieć — urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe kłapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i

inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych;

3.1 Wyposażenie budynku w urządzenia przeciwpożarowe.

Obiekt jest wyposażony w następujące urządzenia przeciwpożarowe oraz elementy wpływające na bezpieczeństwo budynku i ludzi:

- autonomiczne czujki dymu ADR-20N (na parterze i w komunikacji na I piętrze) połączone w sieć,
- oświetlenie awaryjne ewakuacyjne,
- przeciwpożarowe wyłączniki prądu,
- kotłownię na gaz ziemny w piwnicy o mocy cieplnej 32 kW oddzielono:
 - ścianami wewnętrznymi o klasie odporności ogniowej EI 60,
 - stropami o klasie odporności ogniowej REI 60,
 - drzwiami o klasie odporności ogniowej EI 30,
- pomieszczenia Centrum Seniora na I piętrze oddzielono od klatki schodowej drzwiami EI 30,
- piwnicę oddzielono od parteru drzwiami EI 30,
- gaśnice,
- znaki informacyjnymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji.

3.2 Zasady doboru gaśnic.

Gaśnice służą do gaszenia pożarów w zarodku, tzn. w pierwszej fazie ich powstania. Gaśnice są to przenośne urządzenia gaszące, o masie środka gaśniczego nieprzekraczającego 20kg, które po uruchomieniu samodzielnie wyrzucają środek gaśniczy na skutek działania ciśnienia gazu znajdującego się w zbiorniku gaśnicy lub zmagazynowanego w oddzielnym pojemniku.

Rodzaj gaśnic należy dostosować do gaszenia odpowiednich grup pożarów:

- **do gaszenia pożarów grupy A** (w których występuje zjawisko spalania żarowego, np. drewna, papieru, tkanin) stosuje się gaśnice płynowe lub proszkowe typu ABC,
- **do gaszenia pożarów grupy B** (cieczy palnych i substancji stałych topiących się, np. benzyn, alkoholi, olejów, tłuszczów, lakierów) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, śniegowe, proszkowe,
- **do gaszenia pożarów grupy C** (gazów palnych, np. propanu, acetyleny, gazu ziemnego) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe, śniegowe,
- **do gaszenia pożarów grupy D** (metali lekkich, np. magnezu, sodu, potasu, litu) stosuje się gaśnice proszkowe do tego celu przeznaczone,
- **do gaszenia pożarów poszczególnych grup z indeksem E** (urządzeń elektrycznych pod napięciem i innych materiałów znajdujących się w pobliżu tych urządzeń) stosuje się zamiennie gaśnice śniegowe lub proszkowe.
- **do gaszenia pożarów grupy F** (tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych) stosuje się gaśnice pianowe zawierające specjalny środek gaśniczy Fettex.

Uwaga.

- 1) *Na gaśnicach znajdują się symbole literowe odpowiadające ww. grupom pożarów, co oznacza, że służą one do gaszenia danych materiałów.*
- 2) *Nie wolno gasić wodą urządzeń elektrycznych pod napięciem.*

Zasady wyposażania i rozmieszczania gaśnic.

Zasady rozmieszczania i wyposażania w gaśnice zostały określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

Zgodnie z tym rozporządzeniem obiekty powinny być wyposażane w gaśnice przenośne lub gaśnice przewoźne, zwane dalej sprzętem w zależności od zagrożenia wybuchem, kategorii zagrożenia ludzi, wielkości gęstości obciążenia ogniowego oraz powierzchni (jednostki odniesienia).

Jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) powinna przypadać:

- w strefach pożarowych zaliczonych do kategorii ZL zagrożenia ludzi (za wyjątkiem ZL IV) oraz w budynkach produkcyjnych i magazynowych, w których gęstość obciążenia ogniowego jest większa niż 500 MJ/m² - na każde 100 m² powierzchni,
- w strefach pożarowych w budynkach produkcyjnych i magazynowych, w których gęstość obciążenia ogniowego jest mniejsza niż 500 MJ/m² - na każde 300 m² powierzchni,

W związku z powyższym, standardowe wyposażenie budynków stanowią gaśnice proszkowe przystosowane do gaszenia pożarów grupy ABC (zgodnie z Postanowieniem KWSP 1 jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg na każde 50 m² powierzchni).

Normatyw wyposażenia w podręczny sprzęt gaśniczy:

Budynek należy wyposażać:

- w piwnicy - 1 gaśnicę proszkową 12 kg ($250 \text{ m}^2 : 50 \text{ m}^2 = 5 \times 2 \text{ kg} = 10 \text{ kg}$ środka gaśniczego)
- na parterze - 1 gaśnica proszkowa 4 kg ($49 \text{ m}^2 : 50 \text{ m}^2 = 1 \times 2 \text{ kg} = 2 \text{ kg}$ środka gaśniczego)
- na I piętrze - 2 gaśnice proszkowe 4 kg lub 1 gaśnica 12 kg ($171,11 \text{ m}^2 : 50 \text{ m}^2 = 4 \times 2 \text{ kg} = 8 \text{ kg}$ środka gaśniczego).

Uwaga:

1. *Podczas wyposażania budynku w gaśnice należy uwzględnić odległość dojścia do gaśnicy, która nie powinna być większa niż 30 m (możliwe jest wyposażenie budynku w większą ilość gaśnic w zależności od rozmieszczenia pomieszczeń),*
2. *Do gaśnicy powinien być zapewniony dostęp o szerokości, co najmniej 1 m.*
3. *Gaśnice w obiekcie powinny być rozmieszczone:*
 - *w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, (przy wejściach do budynku, na klatkach schodowych, na korytarzach, przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz),*
 - *w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki),*
 - *w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.*

W budynku gaśnice proszkowe typ ABC znajdują się przy hydrantach wewnętrznych i w miejscach oznaczonych na rzutach kondygnacji. Praktyczne wyposażenie budynku w gaśnice może być większe od obliczonego wg normatywu.

Uwaga:

Za rozmieszczenie gaśnic, nadzór nad wyposażeniem i sprawnością oraz dopilnowanie terminowej konserwacji sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych odpowiada osoba prowadząca sprawy ochrony przeciwpożarowej lub osoba wyznaczona.

3.3 Zasady konserwacji urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia do ich użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich dla danego urządzenia prób i badań, potwierdzających prawidłowość ich działania.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

Na gaśnicach dopuszczonych do stosowania według normy PN-92/M-51079 (Normy Europejskiej EN-3), w polu opisowym etykiety musi być podana data produkcji i informacja o terminie przeglądu.

Gaśnice takie powinny też być zaplombowane i wyposażone w urządzenie zapobiegające przypadkowemu uruchomieniu.

Stosowane w ochronie przeciwpożarowej mogą być tylko te gaśnice (tam, gdzie są wymagane przez przepisy), które zostały wyprodukowane w okresie ważności ich świadectwa dopuszczenia.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny przeprowadzać firma lub osoba posiadająca autoryzację producentów, których sprzęt jest na wyposażeniu obiektu.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne, o których mowa wyżej, powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

W budynku obowiązują następujące terminy przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic:

- gaśnice i agregaty gaśnicze w budynkach	- 1x roku (w przypadku niekorzystnych warunków użytkowania – duża wilgotność, niska temperatura itp.- 2 x w roku),
- gaśnice samochodowe	- 1 x rok,
- instalacja oświetlenia ewakuacyjnego	- 1 x ½ roku,
- hydranty wewnętrzne	- 1 x roku,
- badanie wydajności i ciśnienia wewnętrznej sieci hydrantowej	- 1 x rok,
- węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych (próba ciśnieniowa)	- 1 x 5 lat,
- hydranty zewnętrzne	- 1 x rok,
- urządzenia przeciwpożarowe	- zgodnie z zaleceniami producentów nie rzadziej niż 1 x rok

3.3.1. Autonomiczne czujki dymu ADR-20N.

Czujki należy raz do roku oczyścić delikatnym pędzelkiem (labirynt oraz zagłębienia, w których umieszczone są diody). Stan pracy czujek określono w załączniku nr 11.

3.3.2. Instalacje oświetlenia ewakuacyjnego.

Harmonogram kontroli i testów.

Ogólne.

Ponieważ istnieje możliwość awarii zasilania oświetlenia podstawowego krótko po teście okresowym systemu oświetlenia awaryjnego albo podczas późniejszego okresu ładowania, wszystkie testy pełno okresowe (przyp. tłum: połączone z rozładowaniem baterii), powinny być wykonywane, jeśli to tylko możliwe w czasie poprzedzającym okres niskiego ryzyka, żeby umożliwić ponowne naładowanie baterii. Alternatywnie można dokonać tymczasowych zmian dopóki baterie nie zostaną naładowane. Poniższe minimum kontroli i testów powinno być przeprowadzone w przedziałach czasowych zalecanych poniżej. Dozór może wymagać dodatkowych testów.

Codziennie.

Wskaźnik centralnego zasilania powinien być kontrolowany wizualnie pod względem właściwej pracy.

Uwaga: Jest to wizualna kontrola wskaźnika potwierdzająca, że system jest w gotowości i nie wymaga testu działania (sprawności, funkcjonalnego).

Comiesięcznie.

W przypadku używania automatycznych urządzeń testujących, wyniki krótkotrwałego testu powinny być rejestrowane.

Test powinien być wykonany jak następuje:

a) Załączyć w tryb awaryjny każdą lampę i każdy wewnętrznie oświetlany znak ewakuacyjny z wewnętrznej baterii poprzez symulację awarii zasilania oświetlenia podstawowego na okres odpowiedni dla sprawdzenia czy każda lampa świeci.

Uwaga:

Okres symulacji awarii powinien być wystarczający dla potrzeb tego punktu przy minimalizowaniu możliwości zniszczenia komponentów systemu np. źródeł światła.

Podczas tego okresu wszystkie lampy i znaki powinny być sprawdzone czy są obecne, czyste i funkcjonują prawidłowo. Na koniec testu przywrócić zasilanie oświetlenia podstawowego, upewniając się, że zostało zrobione to prawidłowo.

- b) Dodatkowo do punktu a), dla systemów z centralną baterią należy sprawdzić kontrolki systemu informujące o poprawnej pracy.
- c) Dodatkowo do punktu a), dla zespołów prądotwórczych należy odnieść się do wymagań normy ISO 8528-12.

Corocznie.

W przypadku używania automatycznych urządzeń testujących, wyniki pełno okresowego testu (*przyp. tłum.*: połączonego z pomiarem czasu pracy awaryjnej) powinny być rejestrowane.

Dla wszystkich innych systemów powinny być wykonywane kontrole miesięczne, a także dodatkowo następujące testy:

- a) Każda lampa i znak wewnętrznie oświetlany powinien być testowany według podpunktu zasad comiesięcznych, a z uwagi na czas pracy awaryjnej zgodnie z zaleceniami producenta;
- b) Zasilanie oświetlenia podstawowego powinno zostać załączone ponownie oraz powinny zostać sprawdzone wskaźniki lub inne urządzenia wskazujące, że zasilanie oświetlenia podstawowego zostało ponownie załączone. Należy sprawdzić poprawne działanie urządzeń ładujących;
- c) Data testu i jego wyniki powinna być odnotowana w rejestrze systemu.
- d) Dodatkowo, dla zespołów prądotwórczych należy odnieść się do wymagań normy ISO 8528-12.

3.3.3. Drzwi przeciwpożarowe.

Ze względu na brak dokumentu regulującego zasady eksploatacji drzwi i bram przeciwpożarowych podaję poniżej zalecenia jednego z producentów tego rodzaju urządzeń:

Same drzwi i bramy nie wymagają większych zabiegów konserwacyjnych. Natomiast jeżeli są one wyposażone w systemy sterowania to ważną sprawą jest zapewnienie ich prawidłowego stanu technicznego aby prawidłowo zadziałały w przypadku zagrożenia pożarowego.

Producenci drzwi przeciwpożarowych zalecają jedynie: nasmarowanie zawiasów raz w roku i sprawdzenie funkcjonowania wyposażenia.

Producenci bram przeciwpożarowych przesuwnych zalecają poddawać bramy okresowym przeglądom i konserwacji przynajmniej raz na 6 miesięcy. Przegląd okresowy powinien obejmować następujące czynności:

1. Sprawdzenie funkcjonowania bramy oraz ewentualna regulacja.
1. Sprawdzenie powłoki lakierniczej.
2. Sprawdzenie i ewentualne poprawienie mocowania zamków, okuć, itp.
3. Sprawdzenie poprawności funkcjonowania trzymaczy elektromagnetycznych.
4. Przesmarowanie elementów jezdnych i innych elementów obrotowych.
5. Sporządzenie protokołu przeglądu.

Producenci samozamykaczy drzwiowych zalecają aby elementy samozamykaczy regularnie sprawdzać pod względem zużycia. Należy dokręcać śruby mocujące, ewentualnie wymieniać uszkodzone śruby.

Ponadto – w zależności od rodzaju i sposobu użytkowania drzwi skrzydłowych – należy co najmniej raz w roku wykonywać następujące czynności konserwacyjne:

Smarowanie wszystkich ruchomych części ramienia.

Kontrola regulacji samozamykacza, np. prędkość dostępu, którego zadaniem jest ograniczenie dostępu do wybranych pomieszczeń lub części budynku (z zastrzeżeniem, że w razie pożaru wszystkie rygle blokujące drzwi powinny być zwolnione), są systemami elektronicznymi i serwisowanie tych systemów powinno się odbywać zgodnie z zaleceniami producentów systemów.

3.3.4. Przeciwpowozarowy wylacznik pradu

Na podstawie § 2 ust. 2 pkt 9 rozporzadzienia Ministra Spraw Wewnetrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpowozarowej budynkow, innych obiektow budowlanych i terenow (Dz. U. Nr 109, poz. 719) wylacznik przeciwpowozarowy zostal wyszczegolniony w katalogu urzadzzen okreslonych jako urzadzzenia przeciwpowozarowe. W zwiazku z powyzzszym na podstawie § 3 ust. 2 i 3 ww. rozporzadzienia wylaczniki przeciwpowozarowe, co najmniej raz w roku, powinny byc poddawane przegladom technicznym i czynnosciom konserwacyjnymi zgodnie z zasadami i w sposob okreslony w Polskich Normach dotyczacych urzadzzen przeciwpowozarowych, dokumentacji techniczno-ruchowej oraz w instrukcjach obslugi, opracowanych przez producentow. Zapewnienie konserwacji i napraw mieści się w katalogu czynnosci z zakresu ochrony przeciwpowozarowej okreslonych w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpowozarowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z poz. zm.), przy czym nalezy rozroznic przedmiotowy obowiazek zapewnienia konserwacji i napraw, ciagacy na wlascicielu lub zarzadcy obiektu, od samego wykonywania czynnosci konserwacyjnych i napraw w omawianym zakresie. Z kolei zgodnie z art. 4 ust. 2 ww. ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r., czynnosci z zakresu ochrony przeciwpowozarowej moga wykonywac osoby posiadajace odpowiednie kwalifikacje. W odniesieniu do wyksztalcenia osob wykonujacych czynnosci konserwacyjne i naprawy urzadzzen przeciwpowozarowych wspomniana ustawa nie precyzuje jednak szczegolowych wymagan w omawianym obszarze. W zwiazku z powyzzszym nie ma formalnych podstaw ządania posiadania przez osoby wykonujace przeglad techniczny i czynnosci konserwacyjne wylacznika przeciwpowozarowego okreslonego wyksztalcenia lub specyficznych uprawnień. Niemniej, majac na wzgledzie wspomniany wymog ogolny art. 4 ust. 2 od osob realizujacych dana uslugę nalezy oczekiwac posiadania odpowiednich rzeczywistych kwalifikacji do jej wykonania, zgodnie z zasadami wiedzy technicznej oraz pod grozba odpowiedzialnosci cywilnej i karnej w przypadku jej nierzetelnego wykonania. W praktyce wymagania odnośnie wspomnianych kwalifikacji czesto okreslaja producenci danego urzadzzenia lub instalacji, prowadzac odpowiednie szkolenia i wydajac własne upowaznienia

(certyfikaty) do wykonywania okreslonych prac.

Natomiast formalne wymagania kwalifikacyjne, w odniesieniu do rozpatrywanego urzadzzenia, wynikaja z przepisow art. 54 ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625) oraz rozporzadzienia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Spolecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegolowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujace się eksploatacja urzadzzen, instalacji i sieci (Dz. U. nr 89 poz. 828 z pozniejszymi zmianami). W swietle tych przepisow od osob zajmujacych się eksploatacja między innymi:

- ☞ sieci oraz urzadzzen i instalacji o napieciu nie wyzzszym niz 1 kV,
- ☞ sieci oraz urzadzzen i instalacji o napieciu znamionowym powyzej 1 kV,
- ☞ urzadzzen ratowniczo-gaisniczych,

wymagane jest posiadanie stosownych kwalifikacji, potwierdzonych swiadcstwem kwalifikacyjnym. Reasumujac, na podstawie analizy powyzzszych unormowan osoba przeprowadzajaca przeglad techniczny i czynnosci konserwacyjne wylacznika przeciwpowozarowego powinna posiadac „uprawnienia elektryczne” oraz rzeczywista wiedze w zakresie dzialania tego urzadzzenia. Powyzzsze wynika między innymi z potrzeby zapobiegania sytuacjom, w ktorych w wyniku nieuwzglednienia specyfiki obiektu, w ktorym zlokalizowany jest przeciwpowozarowy wylacznik pradu, w trakcie jego przegladu mogloby dojsc do powstania zagrozenia, np. w wyniku zaklócenia pracy urzadzzen technicznych zainstalowanych w obiekcie lub parametrów prawidlowego procesu technologicznego. Obowiazujace przepisy z zakresu ochrony przeciwpowozarowej nie ustalaja konkretnych sposobow sprawdzania wylacznikow przeciwpowozarowych. Okreslaja one jedynie funkcje, ktore musza spelniac przedmiotowe wylaczniki i warunki ich instalowania i lokalizacji. Zatem wymagane przeglad i konserwacje powinny obejmowac sprawdzenie poprawnosci dzialania wylacznikow zgodnie z przyjetymi scenariuszami rozwoju zdarzen w czasie pozaru, zarowno pod wzgledem sprawnosci technicznej jak i funkcjonalnej. Przeprowadzenie przegladow technicznych i

konserwacji, wykonawca powinien udokumentować poprzez sporządzenie czytelnego protokołu, potwierdzającego wykonanie ww. czynności przez konkretną osobę, z określonymi uprawnieniami, w konkretnym obiekcie i czasie, a także określającego wynik przeprowadzonych sprawdzeń. Ponadto na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz. U. z dnia 10 lipca 2003 r.) fakt dokonania kontroli powinien być odnotowany w „książce obiektu budowlanego”.

3.3.5. Gaśnice.

Do zakresu działań na rzecz "utrzymania gaśnic w gotowości" należy zaliczyć:

- a) kontrolę wykonywaną przez użytkownika lub jego przedstawiciela (przeгляд), której zadaniem jest ocena stanu technicznego gaśnicy.

Zaleca się wykonywanie regularnej kontroli wzrokowej, która powinna sprawdzić czy gaśnica:

- znajduje się w miejscu do tego przeznaczonym,
- jest nie zastawiona i ma czytelną instrukcję obsługi,
- nie jest w sposób widoczny uszkodzona,
- ma plomby i wskaźniki nieuszkodzone,
- ciśnieniomierze w zakresie działania,
- czy gaśnica jest odpowiedniego typu i wielkości napełnienia,

- b) konserwację - czyli czynności służące utrzymaniu urządzenia w dobrym stanie technicznym

Należy między innymi wykonać i sprawdzić:

- ogólny stan gaśnicy,
- czytelność, kompletność i prawidłowość napisów,
- stan węży i zabezpieczeń,
- terminy przypadających kontroli zbiorników ciśnieniowych,
- powłokę malarską,
- elementy z tworzywa sztucznego, czy nie są uszkodzone,
- ciężar lub objętość środka gaśniczego,
- sprawdzić czy środek gaśniczy nadaje się do ponownego wykorzystania,
- dokonać odpowiednich napisów,
- sprawdzić uchwyt gaśnicy - czy nie jest uszkodzony i dobrze przytwierdzony.

Usterki stwierdzone podczas konserwacji należy usunąć, a uszkodzone elementy wymienić na takie same jakie były w dokumentacji świadectwa CNBOP.

- c) naprawę - wykonuje się wtedy, gdy zasadnicze elementy gaśnicy takie jak, prądownica, głowica, zawory uległy zniszczeniu.

Niedopuszczalne są naprawy zbiorników, a także zaworów bezpieczeństwa. W naprawie muszą być stosowane części, środki gaśnicze i cechy techniczne takie same na jakie wyrób otrzymał certyfikat CNBOP.

Za podstawowe zadania przy remoncie gaśnic należy uznać:

- całkowite zdemontowanie gaśnicy na części składowe,
- wykonanie próby ciśnieniowej na zbiorniku. Zbiorniki nieoznakowane nie powinny być remontowane lecz wycofane złomowane.
- sprawdzić za pomocą sondy świetlnej wewnątrz zbiornika - czy są ślady korozji lub inne uszkodzenia,
- poddać głowice, zawory, węże działaniu ciśnienia równego ciśnieniu próbnemu zbiornika. Wymienić uszkodzone części,
- sprawdzić lub wymienić zabezpieczenia,
- gaśnice proszkowe otwierać w suchych warunkach, w najkrótszym czasie, w celu zminimalizowania skutków oddziaływania na proszek wilgoci zawartej w powietrzu,
- napełnić ponownie tym samym środkiem gaśniczym,

- nie mieszać lub dosypywać proszków różnych typów. Powstaje reakcja, która powoduje zbrylanie się proszku oraz wzrost ciśnienia w zamkniętym zbiorniku, który może być niebezpieczny dla użytkownika,
- wykonać ponowny montaż zgodnie z instrukcją, zaleceniami producenta,
- uzupełnić dane szczegółowe na etykiecie konserwacji.

d) eliminowanie (wycofywanie) gaśnic nie nadających się do konserwacji.

Konserwacji pewnych gaśnic - ze względu na przestarzałą konstrukcję, skomplikowany sposób użycia, stare i nie produkowane środki gaśnicze, brak oryginalnych części zamiennych, itp. - nie powinno się wykonywać.

Przykładami takich gaśnic są:

- gaśnice pianowe z pianą chemiczną,
- gaśnice ze zbiornikami nitowanymi lub tworzyw sztucznych,
- gaśnice wymagające przy ich uruchamianiu odwrócenia do góry dnem,
- gaśnice wymagające przy ich uruchamianiu odwrócenia do góry dnem lub odwrócenia do góry dnem i uderzenia o podłogę,
- gaśnice których konserwacja nie może być zakończona z uwagi na brak części zamiennych lub środków gaśniczych.

e) etykieta konserwacji.

Informacje dotyczące konserwacji powinny być umieszczone na etykiecie, która nie powinna zakrywać żadnych napisów producenta i powinna być rozpoznawalna.

Na etykiecie powinny być podane następujące informacje:

- rodzaj konserwacji (przegląd, konserwacja, remont),
- nazwa i adres jednostki konserwującej,
- znak bezspornie identyfikujący osobę wykonującą usługę,
- data (rok, miesiąc) konserwacji.

Naprawy i remonty gaśnic mogą być wykonywać jedynie przez serwisy naprawcze autoryzowane przez producenta. Wskazane jest też, aby firma ta posiadała polisę odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia serwisu i naprawy gaśnic.

Wymianę środka gaśniczego należy przeprowadzać:

- w gaśnicach płynowych - co 2 lata,
- w gaśnicach proszkowych - co 5 lat,
- w gaśnicach śniegowych - co 10 lat.

3.4 Zasady gaszenia pożarów.

Przy gaszeniu należy pamiętać o następujących zasadach:

- kierować strumień środka gaśniczego na palące się przedmioty lub obiekt od strony zewnętrznej (skrajnej) w kierunku do środka,
- przy gaszeniu powierzchni pionowych kierować strumień środka gaśniczego od dołu do góry, używać środków gaśniczych przeznaczonych do gaszenia danej grupy pożarów,
- po ugaszeniu dopilnować, aby nie doszło do ponownego zapłonu.

Gaśnice powinny być przeznaczone do gaszenia grup pożarów ABC i urządzeń pod napięciem, zlokalizowane przy hydrantach wewnętrznych oraz wyjściach z budynków.

Wąż w hydrancie wewnętrznym powinien być zakończony prądownicą. Zamknięcie szafki hydrantowej powinno zapewniać jej otwarcie w przypadku zagrożenia. Długość węża powinna zapewnić swobodny dostęp do najdalszych pomieszczeń. Szafka hydrantowa, zawory oraz węże i prądownica powinny odpowiadać Polskiej Normie.

W celu nabycia skutecznej teorii i praktyki w zapobieganiu pożarom i ich zwalczaniu niezbędne jest posiadanie wiedzy o procesie spalania. Pozwala to wszechstronnie ocenić elementy, jakie składają się na szeroko rozumiane zjawisko pożaru.

Podczas pożaru następuje wydzielanie ciepła, światła i produktów spalania. Aby powstał pożar, a następnie rozwijał się proces spalania konieczne jest istnienie w odpowiedniej proporcji substancji palnej, tlenu (utleniacza) i źródła zapalenia.

Wielkością charakterystyczną rozwoju procesu spalania jest szybkość spalania, która decyduje o charakterze i przebiegu zjawisk towarzyszących pożarowi. W przypadku większości „typowych” pożarów szybkość spalania jest mała, w związku z tym bardzo istotną sprawą jest szybkie podjęcie akcji gaśniczej bezpośredniej. Do działań tych niezbędny jest podręczny sprzęt gaśniczy oraz umiejętność jego poprawnego i skutecznego użycia.

Sprzęt gaśniczy służy do gaszenia pożarów w zarodku, tzn. w pierwszej fazie ich powstania.

Do sprzętu gaśniczego należy zaliczyć:

- gaśnice i agregaty gaśnicze,
- hydronetki,
- koce gaśnicze.

Ze względu na rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego stosuje się symbole:

- **G** - gaśnice
- **A** - agregat gaśniczy

Natomiast, ze względu na rodzaj zastosowanego środka gaśniczego w gaśnicy lub agregacie gaśniczym, stosuje się oznaczenia:

- **P** - proszek
- **W** - piana
- **S** - dwutlenek węgla (CO₂).

Ilość zgromadzonego środka gaśniczego w gaśnicy czy w agregacie gaśniczym określana jest przez wielkość napełnienia wyrażoną w zapisie masy tego środka na polu opisowym (naklejce) w kg (proszek lub CO₂) albo objętości w dm³ - w przypadku wodnego roztworu środka pianotwórczego (gaśnice pianowe lub płynowe).

Z uwagi na rodzaj zastosowanego środka gaśniczego i jego właściwości, na gaśnicach i agregatach gaśniczych umieszczona jest informacja o grupach pożarowych materiałów palnych, które można gasić danym środkiem gaśniczym, i tak:

- **A** - ciała stałe,
- **B** - ciecze,
- **C** - gazy,
- **D** - metale lekkie, np. magnezu, sodu, potasu,
- **E** - urządzenia elektryczne pod napięciem i innych materiałów znajdujących się w pobliżu tych urządzeń,
- **F** - tłuszcze i oleje w urządzeniach kuchennych.

W zależności od konstrukcji i rodzaju użytego środka gaśniczego rozróżnia się następujące typy i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnic i agregatów gaśniczych):

- gaśnice proszkowe,
- gaśnice śniegowe,
- gaśnice pianowe i płynowe,
- agregaty gaśnicze proszkowe,
- agregaty gaśnicze śniegowe,
- agregaty gaśnicze pianowe (płynowe).

Działanie gaśnic i agregatów gaśniczych jest półautomatyczne, tzn., że po ręcznym uruchomieniu samoczynnie wyładowują swoją zawartość na skutek działania ciśnienia gazu znajdującego się wewnątrz (wyrzutnika), wymagając jedynie kierowania strumienia środka gaśniczego na ogień.

Obecnie wszystkie gaśnice wyposażone są w tzw. szybkootwieralny zawór dźwigniowy osadzony na głowicy gaśnicy. Mimo spotykanych różnych konstrukcji głowic, a tym samym i zaworów, spełniają one zawsze tę samą funkcję. Zadaniem ich jest:

- uszczelnić gaśnicę w stanie „spoczynku”;
- umożliwić wydostanie się środka gaśniczego w czasie interwencji.

Należy pamiętać, że w gaśnicach z zaworem dźwigniowym emisja środka gaśniczego odbywa się tylko wówczas, gdy dźwignia jest dociśnięta do uchwytu głowicy. Cofnięcie dźwigni spowoduje przerwanie emisji środka gaśniczego, a tym samym gaszenia.

Innym rozwiązaniem konstrukcyjnym jest tzw. przebijak grzybkowy, którego wbicie (wystarczy ręką) w głowicę gaśnicy powoduje przebicie przepony naboju (ładunku) i zmieszanie wyrzutnika ze środkiem gaśniczym. Emisję środka gaśniczego na zewnątrz umożliwia i ułatwia prądownica pistoletowa posiadająca zawór. Przebijak jest uruchamiany tylko raz i nie cofnie się.

Ogólne zasady dotyczące uruchamiania gaśnic:

a) z zaworem dźwigniowym:

- wyjąć zawleczkę zabezpieczającą dźwignię zaworu,
- docisnąć dźwignię zaworu do uchwytu,
- dyszę lub prądownicę skierować na palący się materiał.

b) z przebijakiem grzybkowym:

- zerwać plastikowe zabezpieczenie przebijaka,
- wbić przebijak w głowicę,
- prądownicę skierować (uruchamiając zawór prądownicy) na palący się materiał.

Uwaga:

Z uwagi na bezpieczeństwo należy przyjąć, że wszystkie osoby obowiązują zakaz gaszenia urządzeń i instalacji pod napięciem, nawet w przypadku, gdy dopuszcza to instrukcja obsługi gaśnicy. Przed przystąpieniem do gaszenia urządzenia lub instalacji znajdującej się pod napięciem należy najpierw odłączyć dopływ energii elektrycznej przeciwpożarowym wyłącznikiem prądu.

Zasady obsługi sprzętu gaśniczego znajdują się w załączniku nr 11.

4. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA.

4.1 Warunku ogólne.

Zagrożenia jakie mogą potencjalnie wystąpić w obiekcie to:

- zagrożenia pożarowe,
- zagrożenia chemiczno-ekologiczne,
- wypadki z ludźmi,
- klęski żywiołowe,
- tzw. alarmy bombowe.

Zależnie od rodzaju zagrożenia będą inne procedury postępowania. Jednym wspólnym mianownikiem w każdym rodzaju zagrożenia jest zachowanie przede wszystkim spokoju i nie wpadanie w panikę.

Alarm bombowy: w przypadku wystąpienia tego rodzaju zagrożenia należy przede wszystkim przystąpić do ewakuacji osób z pomieszczenia, budynku lub zagrożonego terenu. Służbą, którą w pierwszej kolejności należy powiadomić jest policja. Policja w razie potrzeby powiadamia inne służby ratownicze przy użyciu swoich środków łączności.

Klęska żywiołowa lub zagrożenie chemiczno-ekologiczne: pierwszym działaniem, jakie należy podjąć jest ewakuacja osób z zagrożonych miejsc. Służbą, którą należy w takich sytuacjach powiadamiać jest Państwowa Straż Pożarna. W przypadku powodzi należy również powiadomić władze gminne.

Wypadki z ludźmi: w takich przypadkach należy wszystkimi dostępnymi środkami przystąpić do udzielenia pierwszej pomocy osobom poszkodowanym. Jeśli poszkodowani doznali obrażeń na skutek innego rodzaju zagrożeń to, jeśli to możliwe, należy osoby poszkodowane przenieść w miejsce bezpieczne. Należy jak najszybciej powiadomić lekarza dyżurnego.

Zagrożenia pożarowe: w przypadku powstania pożaru należy ewakuować wszystkie osoby ze strefy zagrożenia. Jeśli to możliwe, część pracowników pod nadzorem kierownictwa powinna przystąpić do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego. W pierwszej kolejności należy powiadomić Państwową Straż Pożarną.

Wszyscy pracownicy mają obowiązek aktywnie uczestniczyć w ewakuacji ludzi i mienia na zewnątrz budynku lub do innej strefy pożarowej oraz brać czynny udział w akcji ratowniczo-gaśniczej. Działania w sytuacji zaistnienia pożaru można podzielić na dwa etapy:

- od chwili zauważenia pożaru do czasu przybycia pierwszej jednostki straży pożarnej,
- od przybycia na miejsce zdarzenia jednostki straży pożarnej do ugaszenia pożaru.

Alarmowanie.

- 1) Każdy, kto zauważy pożar (dym, zapach spalenizny, wzrost temperatury, ogień) lub inne zjawisko, którego konsekwencją może być pożar, jest zobowiązany zachować spokój, nie dopuścić do paniki i natychmiast zawiadomić:
 - osoby znajdujące się w strefie zagrożonej i jej sąsiedztwie (np. głosem),
 - Państwową Straż Pożarną,
- 2) Osoba alarmująca Państwową Straż Pożarną po uzyskaniu połączenia powinna podać następujące informacje:
 - gdzie i co się pali — nazwa obiektu, dokładny adres,
 - ile kondygnacji liczy budynek zagrożony pożarem,
 - jakie są obecne rozmiary pożaru,
 - czy istnieje zagrożenie życia ludzi,
 - czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne,
 - numer telefonu, z którego podaje się informację,
 - imię i nazwisko zgłaszającego.

Śłuchawkę telefoniczną można odłożyć dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez dyżurnego Państwowej Straży Pożarnej. Zaleca się również odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.
- 3) Równoległe z alarmowaniem należy przystąpić do akcji ewakuacyjnej i ratowniczo-gaśniczej za pomocą gaśnic będących na wyposażeniu obiektu.
- 4) Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo - gaśniczej powinna:
 - zachować spokój i nie dopuścić do powstania paniki,
 - w pierwszej kolejności należy przeprowadzić ratowanie zagrożonego życia ludzkiego prowadząc ewakuację najbliższymi oznakowanymi drogami ewakuacyjnymi do wyjść na zewnątrz obiektu,
 - przystąpić do gaszenia pożaru w zarodku dostępnym sprzętem gaśniczym,
 - wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do budynku wyłącznikiem przeciwpożarowym prądu,
Nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem (należy stosować gaśnice proszkowe i śniegowe),
 - usunąć z zasięgu ognia wszystkie materiały palne, cenne mienie oraz ważne dokumenty,
 - jeżeli nie ma nadmiernej ilości dymu nie otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
 - w przypadku gromadzenia się dymu na korytarzach oraz klatkach schodowych należy uruchomić wentylację mechaniczną celem odprowadzenia dymu na zewnątrz. Otwarcia drzwi i okien należy wykonać po rozważeniu czy nie spowoduje to rozgorzenie ognia,

- w atmosferze dymu najbezpieczniej poruszać się w pozycji pochylonej, gdyż najwięcej czystego powietrza znajduje się na wysokości do kolan.
- dodatkowym zabezpieczeniem przed działaniem dymu może być nałożenie na usta-nos zwilżonej chusteczki,
- w przypadku podjęcia nieskutecznych działań gaśniczych należy w miarę możliwości zamknąć palące się pomieszczenie lub odizolować je w inny dostępny sposób albo prowadzić działania obronne w celu ograniczenia rozwoju pożaru,
- przewidywać możliwość rozwoju pożaru,
- w przypadku stwierdzenia wystąpienia osób poszkodowanych należy w miarę możliwości usunąć je ze strefy zagrożenia oznakowanymi drogami ewakuacyjnymi do wyjścia na zewnątrz budynku i udzielić pomocy przedlekarskiej poza strefą,
- wykonywać polecenia kierownika akcji.

4.2 Postępowanie pracowników w przypadku powstania pożaru.

W przypadku powstania pożaru na terenie budynków wszyscy pracownicy zobowiązani są do czynnego włączenia się do akcji zmierzającej do likwidacji pożaru:

- a) równocześnie z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo - gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego.
Do czasu przybycia straży pożarnej, dowodzenie akcją obejmuje:
 - Zarządzający, lub osoba wyznaczona,
 - lub osoba najbardziej energiczna i opanowana,**stając się Kierownikiem Akcji Ratowniczo-Gaśniczej (KAR-G).**
- b) po zgłoszeniu meldunku o pożarze do straży pożarnej kierujący akcją powinien wyznaczyć osobę, która na głównej drodze dojazdowej powinna oczekiwać jednostek ratowniczych wskazując miejsce pożaru.

A) Etapy postępowania w czasie pożaru i prowadzenia ewakuacji oraz wykonywane czynności.

Niżej przedstawiono schemat podejmowanych czynności w przypadku powstania pożaru:

- ① **powstanie pożaru w obiekcie (zauważenie bezpośrednio przez pracownika lub od czujki):**
 - powiadomić innych pracowników, w tym przełożonego (głosem, telefonicznie),
- ② **ogłosić alarm pożarowy wśród pracowników – ogłasza pracownik ochrony.**
 - powiadomić osobę wyznaczoną do kierowania akcją gaśniczą i ewakuacją,
 - powiadomić pracowników funkcyjnych,
- ③ **rozpocząć gaszenie pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się na terenie obiektu,**
- ④ **ewakuacja,**
 - w zależności od rozwoju pożaru i jego rozprzestrzeniania się należy zarządzić ewakuację i nadzorować jej przebieg.
 - ewakuować osoby z zagrożonego pomieszczenia,
 - ewakuować osoby z całego budynku,
 - skontrolować, czy wszystkie osoby przebywające w budynku, a nie biorące udział w akcji ratowniczo-gaśniczej opuściły budynek,
 - udzielić potrzebującym pomocy przedlekarskiej,
- ⑤ **wesłać straż pożarną – powiadamia kawiarni:**
 - zawiadomić telefonicznie straż pożarną,
 - doprowadzić do miejsca pożaru,
 - wskazać punkty czerpania wody,
 - udzielić informacji o instalacjach w zagrożonej strefie itp.
- ⑥ **wyłączyć w budynku energię elektryczną:**
 - w razie konieczności wyłączenia dopływu prądu do budynku należy wyłączyć energię elektryczną za pomocą wyłącznika przeciwpożarowego prądu znajdującego się przy wyjściach z budynku,

B) Obowiązki osób z zewnątrz przebywających na terenie budynku w przypadku powstania pożaru

Do obowiązku osób z zewnątrz należy:

- w razie zauważenia pożaru, którego oznakami mogą być dym, zapach spalenizny, wzrost temperatury, ogień osoby te mają obowiązek powiadomić o tym najbliższego pracownika,
- w razie pożaru osoby te wypełniają ściśle polecenia dotyczące przygotowania do ewakuacji,
- zachowują spokój i opuszczają obiekt oznakowanymi drogami ewakuacyjnymi lub zgodnie z kierunkiem oświetlenia ewakuacyjnego udając się do wyjść na zewnątrz budynku,
- sama ewakuacja powinna przebiegać w sposób maksymalnie intensywny, zdyscyplinowany w kierunku miejsca ustalonego przez osobę do tego upoważnioną (ustalonymi i oznakowanymi drogami ewakuacyjnymi).

UWAGA!

1. *Właściwe i zdecydowane postępowanie w chwili zauważenia pożaru oraz szybkie i prawidłowe uruchomienie sprzętu gaśniczego umożliwia ugaszenie pożaru w zarodku. W tym celu należy przystąpić do gaszenia pożaru za pomocą gaśnic i hydrantów będących na wyposażeniu obiektu.*
2. *Gaszenie pożaru przed lub równocześnie z ewakuacją ludzi należy przeprowadzać wyłącznie, jeżeli jest on w początkowej fazie powstania i istnieje realne prawdopodobieństwo jego likwidacji. W przeciwnym wypadku pracownicy przeprowadzają gaszenie pożaru, (jeżeli jest to możliwe) po ewakuacji.*
3. *Wszyscy pracownicy powinni pamiętać, że podczas palących się materiałów występują szczególnie niebezpieczne zjawiska takie jak:*
 - *gęsty i czarny dym bardzo utrudniający widoczność,*
 - *bardzo duszące, żrące oraz toksyczne gazowe produkty spalania, topiące i ściekające krople mogące spowodować omdlenia oraz ciężkie i bolesne oparzenia.*
4. *Wszyscy pracownicy powinni być przeszkoleni w zakresie znajomości i zasad prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczej.*

4.3 Postępowanie kierującego akcją z chwilą przybycia straży pożarnej.

Dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej, która przybyła na miejsce zdarzenia obejmuje kierownictwo akcją. Kierujący wstępnie akcją ratowniczą ze strony firmy zobowiązany jest udzielić dowódcy informacji dotyczących:

- źródła pożaru,
- pomieszczeń objętych pożarem,
- punktów czerpania wody (hydrantów zewnętrznych i ich lokalizacji),
- zagrożenia ludzi oraz ewentualnych dróg ewakuacji,
- miejsc najbardziej niebezpiecznych,
- podjętych działań.

Pomimo przejęcia dowodzenia akcją ratowniczo-gaśniczej przez straż pożarną, kierujący wstępnie akcją współpracuje nadal ściśle z dowódcą Straży Pożarnej w zakresie dalszej likwidacji pożaru i udziela mu potrzebnych informacji.

Przybycie Straży Pożarnej nie zwalnia pracowników od udziału w zwalczaniu pożaru, chyba, że dowódca akcji uzna, że udział pracowników jest zbędny.

4.4 Zabezpieczenie pogorzeliska.

Kierownik restauracji lub osoba go zastępująca jest odpowiedzialny za:

- a) zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku pogorzeliskowego w celu zapobieżenia powstania pożaru wtórnego,
- b) przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po zakończeniu działalności komisji powołanej dla ustalenia okoliczności i przyczyn powstania i rozprzestrzenienia się pożaru.

4.5 Wykaz telefonów alarmowych.

W razie potrzeby (pożar, nieszczęśliwy wypadek lub awaria) alarmować:

1.	POGOTOWIE RATUNKOWE	TEL. 999
2.	POGOTOWIE POLICJI	TEL. 997
3.	STRAŻ POŻARNA	TEL. 998 lub 112 (tel. stacjonarny)
4.	POGOTOWIE GAZOWE	TEL. 992
5.	POGOTOWIE ENERGETYCZNE	TEL. 991
6.	POGOTOWIE WOD.-KAN.	TEL. 994
7.	STRAŻ MIEJSKĄ	TEL. 986

Osoba prowadząca sprawy ochrony przeciwpożarowe lub osoba wyznaczona zobowiązany jest do umieszczenia w miejscach widocznych wykazu telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru.

Wzór instrukcji postępowania na wypadek pożaru znajduje się w załączniku nr 8.

5. SPOSOBY ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGŁEDEM POŻAROWYM, JEŻELI TAKIE PRACE SĄ PRZEWIDYWANE.

5.1 Zasady ogólne i organizacyjne obowiązujące przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac niebezpiecznych pożarowo.

- 1) Poprzez prace niebezpieczne pożarowo należy rozumieć wszelkie prace związane z użyciem ognia otwartego nieprzewidziane normalnym tokiem pracy lub prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami, jak:
 - prace remontowo - budowlane związane z użyciem ognia otwartego, prowadzone wewnątrz obiektu, na przyległym do niego terenie, w sąsiedztwie składowanych materiałów palnych lub palnych elementów konstrukcyjnych budynku,
 - prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych,
 - prace prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem (np. w pomieszczeniach, w których prowadzone były wcześniej prace z użyciem gazów, cieczy lub pyłów palnych).
- Do prac takich zaliczyć należy w szczególności:
- a) wszelkie prace z otwartym ogniem np.:
 - spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
 - podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów,
 - podgrzewanie lepiku, smoły itp.,
 - rozniecanie ognisk,
 - używanie materiałów pirotechnicznych.
 - b) wszelkie prace związane ze stosowaniem cieczy, gazów i pyłów palnych, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe, np.:
 - przygotowanie do stosowania gazów, cieczy i pyłów,
 - stosowanie cieczy do malowania, lakierowania, klejenia mycia, nasycania,
 - suszenie substancji palnych,
 - usuwania pozostałości tych substancji ze stanowisk pracy.

- 2) Do przestrzegania zasad zabezpieczania i wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio tych pracach oraz pracownicy nadzorujący ich przebieg (w tym również pracownicy firm z zewnątrz).

Odpowiedzialnymi za wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym jest Zarządzający lub osoba wyznaczona i kierownik firmy wykonującej prace.

W/w zobowiązani są do zapoznania osób wykonujących i nadzorujących prace z niniejszymi postanowieniami.

W przypadku firm z zewnątrz postanowienia powinny być zawarte w odpowiednich umowach na wykonanie prac niebezpiecznych pożarowo.

- 3) Prace niebezpieczne pod względem pożarowym na terenie budynku mogą być wykonywane pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej obowiązujących przed, w trakcie ich wykonywania oraz po ich zakończeniu.
- 4) Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są komisyjne, każdorazowo przed rozpoczęciem prac w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie.
- 5) Zasady działania komisji:

- skład komisji (w zależności od potrzeb) stanowią:
 - **Zarządzający lub osoba wyznaczona – przewodniczący,**
 - **pracownik wykonujący zadania ochrony przeciwpożarowej – członek,**
 - **kierownik firmy wykonującej prace – członek,**

Skład komisji może być rozszerzony o inne osoby.

Do zadań komisji należy:

- ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie, w którym prace będą wykonywane,
 - ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
 - wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,
 - zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
 - zaznaczyć osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.
- prace komisji organizuje jej przewodniczący,
 - komisja ze swoich prac sporządza „Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo” wg załączonego wzoru (załącznik nr 2),
 - po wykonaniu zabezpieczeń określonych w w/w protokole, Przewodniczący wydaje grupie (firmie) pisemne zezwolenie na rozpoczęcie prac wg. odpowiedniego wzoru (załącznik nr 3),
 - do obowiązku Przewodniczącego należy zorganizowanie i zapewnienie dozoru rejonu prac, zgodnie z ustaleniami zawartymi w „protokole zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo”.
- 6) Po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje Przewodniczący Komisji.

5.2 Obowiązki osób nadzorujących prace niebezpieczne pożarowo.

Osoba, która została wyznaczona przez Przewodniczącego komisji do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pożarowo, powinna w szczególności:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników,
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac niebezpiecznych pożarowo wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń, stanowisk, przewidziane w protokole prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie,

- sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć,
- wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości,
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub budynku po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo.

5.3 Obowiązki wykonawcy prac niebezpiecznych pożarowo.

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pożarowo należy w szczególności:

- sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru,
- ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac,
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia, ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego,
- rozpoczynanie prac niebezpiecznych pożarowo tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia,
- poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,
- meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia, ugaszonego w czasie wykonywania prac,
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy, stanowiska i jego otoczenia, w celu sprawdzenia czy podczas wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo nie zainicjowano pożaru,
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności niebezpiecznych pożarowo.

5.4 Zasady wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo.

Podczas wykonywania prac należy bezwzględnie przestrzegać następujące zasady:

Przed pracą:

- sprawdzić, czy sprzęt i narzędzia spawalnicze są technicznie sprawne, należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania pożaru oraz tak ustawione w miejscu pracy, aby istniała możliwość szybkiego wyłączenia dopływu prądu lub gazów,
- przygotować i ustawić w pobliżu miejsca pracy sprawny technicznie i odpowiednio dobrany sprzęt gaśniczy,
- w zależności od sytuacji w miejscu spawania:
 - a) zabezpieczyć sąsiednie pomieszczenia przed przeniknięciem płomieni, iskier, cząstek gorącego metalu, uszczelniając wszelkie otwory i szczeliny w ścianach, podłogach, stropach - w tym również otwory w kanałach, tunelach, przewodach wentylacyjnych, itp. niepalnym materiałem jak np. zwilżonymi materiałami azbestowymi, gliną, gipsem,
 - b) usunąć na bezpieczną odległość - poza promień zasięgu iskier wszelkie materiały palne, w tym również z pomieszczeń sąsiednich, jeśli w ich ścianach i stropach przyległych do miejsca spawania występują otwory i szczeliny niezabezpieczone w sposób określony w punkcie (a),

- c) usunąć nagromadzony pył z podłoża i wewnątrz urządzeń technologicznych oraz z wszelkich powierzchni (np. grzejników, instalacji elektromagnetycznych, konstrukcji, itp.),
- d) przykryć szczelnie wszystkie materiały palne osłonami z materiałów niepalnych i nie przewodzących ciepła, jeżeli niemożliwe jest zastosowanie zabezpieczeń podanych w punkcie (b);
- e) zabezpieczyć palne elementy budynku przed możliwością zapalenia stosując np. osłony z materiałów niepalnych i nie przewodzących ciepła, zraszanie wodą, itp.,
- f) zdjąć palną izolację z przewodów, konstrukcji, itp. na taką odległość od miejsca spawania, aby nie zaistniała możliwość jej zapalenia,
- g) zabezpieczyć palne materiały przed zapaleniem wskutek przewodnictwa cieplnego stosując np. odsunięcie materiałów od przewodów, konstrukcji i urządzeń metalowych poddawanych spawaniu na odległość co najmniej 0,5m lub stałe chłodzenie wodą (również w pomieszczeniach sąsiednich).

W czasie pracy:

- ściśle przestrzegać zaleceń zawartych w zezwoleniu na spawanie,
- stale obserwować miejsca upadku rozprysków spawalniczych, niezwłocznie likwidować zauważone źródła ognia, zbierać do pojemnika z wodą pozostałości elektrod i rozżarzone części metalu,
- parokrotnie w zależności od czasu trwania pracy, zraszać wodą zagrożone palne elementy budynku,
- przerwać pracę w przypadku zaistnienia sytuacji grożącej powstaniem pożaru,
- w razie powstania pożaru zaalarmować straż pożarną i przystąpić do gaszenia.

Po pracy:

- dokładnie sprawdzić, czy w miejscu pracy oraz w przyległych pomieszczeniach, kanałach, tunelach nie wystąpiły objawy tlenia, iskrzenia, dymu,
- zrosić wodą nagrzane palne elementy budynku i miejsca, w których mogły powstać zarzewia ognia,
- w kolejnych odstępach czasu (w przypadku szczególnego zagrożenia również w nocy) ponowić kontrolę miejsca i rejonu przeprowadzanych prac spawalniczych. Wyniki kontroli odnotować w zezwoleniu.

Ponadto:

- a) prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- b) użytkownik obiektu jest zobowiązany przed rozpoczęciem prac zapoznać wyznaczone osoby z zagrożeniem pożarowym występującym w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru. Prace pożarowo niebezpieczne w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości,
- c) stanowisko spawalnicze powinno być wyposażone w jedną gaśnicę proszkową lub śniegową i jeden koc pożarniczy, o ile warunki szczególne nie przemawiają za koniecznością zastosowania innych rodzajów i ilości sprzętu pożarniczego lub środków gaśniczych,
- d) w przypadku powstania pożaru należy:
 - zaalarmować dostępnymi środkami najbliższą jednostkę straży pożarnej i współpracowników,
 - zorganizować ewakuację zagrożonych ludzi,
 - przystąpić do likwidacji pożaru za pomocą posiadanego sprzętu gaśniczego.

Przykłady zabezpieczania prac niebezpiecznych pożarowo podano w załączniku nr 4.

6. WARUNKI I ORGANIZACJA EWAKUACJI LUDZI ORAZ PRAKTYCZNE SPOSOBY ICH SPRAWDZANIA.

6.1 Warunki ewakuacji.

Poprzez warunki ewakuacji należy rozumieć zapewnienie wymagań technicznych i organizacyjnych, które w przypadku powstania pożaru powinny zagwarantować ludziom bezpieczne i szybkie opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem oraz wyniesienie cennego mienia.

Bezpieczeństwo ewakuacji jest zawsze determinowane przez czas pomiędzy momentem uświadomienia sobie zagrożenia ze strony pożaru bądź odebraniem alarmu o pożarze a czasem, w którym ucieczka jest już niemożliwa na skutek działania czynników pożarowych.

W warunkach realnego zagrożenia pożarem reakcja psychiki ludzkiej objawia się podnieceniem i nerwowością zmierzającą do jak najszybszego opuszczenia miejsca, w którym może występować zagrożenie życia lub zdrowia. Stąd też osoby znajdujące się w rejonie zagrożenia będą kierować się do znanych sobie i właściwie oznakowanych wyjść z rejonu zagrożenia. Kierunkiem tym zazwyczaj są wyjścia, przez które weszli.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

- 1) zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
- 2) zachowaniu dopuszczalnej długości, wysokości i szerokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;
- 3) zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń;
- 4) zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu;
- 5) zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego i zapasowego) w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 6) zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych przez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

Warunki ewakuacji, o których mowa wyżej reguluje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z dnia 15 czerwca 2002 r. nr 75, poz. 690 z późn. zm.).

Zgodnie z Art. 209¹ Ustawą – Kodeks Pracy (Dz.U. 1974 Nr 24 poz. 141 z późn. zmianami).

§ 1. Pracodawca jest obowiązany:

- 1) zapewnić środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników,
- 2) wyznaczyć pracowników do:
 - a) udzielania pierwszej pomocy,
 - b) wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji.
- 3) zapewnić łączność ze służbami zewnętrznymi wyspecjalizowanymi w szczególności w zakresie udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, ratownictwa medycznego oraz ochrony przeciwpożarowej.

Właściciel lub Zarządca obiektu zawierający strefą pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jego stałymi użytkownikami powinien, co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

W przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: szkół, przedszkoli, internatów, domów studenckich, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy dokonać – co najmniej raz na rok, jednak w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników.

W obiekcie nie wymaga się przeprowadzania praktycznego sprawdzania organizacji oraz warunków ewakuacji, ponieważ nie przebywa w nim ponad 50 osób, które są stałymi użytkownikami budynku.

6.1.1 W obiekcie warunki ewakuacji stanowią:

- wyjścia ewakuacyjne na zewnątrz budynku (bezpośrednio z lokalu i z klatki schodowej,
- poziome drogi ewakuacyjne (ciągi komunikacyjne),
- pionowe drogi ewakuacyjne.

6.1.2 Warunkiem skutecznej ewakuacji w budynku jest:

- zapewnienie drożności dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- prawidłowe oznakowanie dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- wyposażenie budynku w oświetlenie ewakuacyjne,
- zachowanie spokoju i przeciwdziałaniu panice,
- zapewnienie odpowiednich środków technicznych,
- sprawność urządzeń służących do usuwania dymu,
- znajomość zasad postępowania na wypadek pożaru przez osoby sprawujące nadzór w budynku.

6.1.3 Odpowiedzialnymi za ewakuację w zakładzie są odpowiednio:

- Zarządzający budynkiem,
- osoba wyznaczona,
- lub osoba najbardziej energiczna i opanowana,

Osobom tym powinni podporządkować się wszyscy pracownicy przebywający w obiekcie.

6.1.4 Obowiązki osób funkcyjnych dotyczące ewakuacji.

Zgodnie z art. 4 ustawy o ochronie przeciwpożarowej Właściciel budynku musi zapewnić bezpieczeństwo i właściwe warunki ewakuacji osobom przebywającym w budynku. Zapewnienie warunków ewakuacji polega na spełnieniu wymagań technicznych dla dróg ewakuacyjnych oraz przestrzeganiu ustalonych zasad ewakuacji.

6.2 Zasady prowadzenia ewakuacji.

6.2.1 Zachowanie się ludzi w warunkach zagrożenia.

Reakcja ludzi w chwili wykrycia pożaru jest bardzo zróżnicowana i zależy od wielu czynników. tj. płeć, wiek, pora dnia, znajomość obiektu czy stopień oświetlenia. Również różnice w reakcjach poszczególnych ludzi na widok płomieni, występowanie dymu oraz na dźwięki towarzyszące pożarowi powinny być brane pod uwagę przez osoby organizujące i kierujące ewakuacją. Pożar to wypadek nagły, powodujący zakłócenie normalnego funkcjonowania obiektu. Normalną reakcją jednostki jest zaskoczenie spowodowane tym, że nie można z góry przewidzieć, kiedy i gdzie on wystąpi. Zaskoczeniu może towarzyszyć strach spowodowany widokiem płomieni, dymem utrudniającym oddychanie i głosami przestraszonych ludzi. Jeżeli nie będzie się przeciwdziałać temu zjawisku, może wystąpić panika, która jest sumarycznym przejawem zaskoczenia i przestachu oraz obawy o własne życie. Osoby ulegające panice tracą panowanie nad swoim działaniem, tłoczą się przy wyjściach, tratuja się, mogą być nieświadomie agresywne. W takiej sytuacji kierowanie ich działaniem staje się właściwie niemożliwe.

6.2.2 Poruszanie się w warunkach zadymienia.

W większości przypadków dym gromadzi się w górnej części pomieszczenia, a w przypadku dużej intensywności spalania strefa zadymienia może ulec znacznemu obniżeniu, tak, że obejmie większość kubatury pomieszczenia. Przy silnym zadymieniu należy poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej posadzki pomieszczenia lub korytarzy, a w ekstremalnych przypadkach poruszać się, czołgając. Aby ułatwić oddychanie zaleca się stosowanie mokrej chustki lub kawałka tkaniny, najlepiej zwilżonego wodą, która posłuży za filtr powietrza. W przestrzeni zadymionej pionowej, tj. w klatce schodowej, trzeba wchodzić na czworakach i w tej samej pozycji schodzić tyłem. Sposób ten zapewnia lepszą orientację, gdzie kończy się bieg schodów, szczególnie przy niedostatecznej widoczności. W przypadku poszukiwania w pomieszczeniu osób, które w nim pozostały należy dokładnie sprawdzać miejsca gdzie mogła schronić się osoba poszukiwana, a więc pod stołem, w szafach, za zasłonami, a nawet w miejscach, w których pozornie nie można się ukryć. W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia, decyzję o jej podjęciu podejmuje Prezes, osoba zastępująca Prezesa, osoba prowadząca sprawę p-poż. lub osoba wyznaczona. Decyzja o zarządzeniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu, a także musi określać drogi i kierunki oraz przewidywać możliwość zakwaterowania osób ewakuowanych w przypadku niesprzyjających warunków atmosferycznych.

6.2.3 Zasady ogłaszania ewakuacji.

W przypadku wystąpienia zagrożenia należy niezwłocznie powiadomić pracowników znajdujących się na terenie ewakuowanego budynku o charakterze występującego zagrożenia. Do ogłoszenia ewakuacji uprawnione są osoby wymienione wyżej, stając się Kierownikiem Akcji Ratowniczej.

KAR jednoosobowo wydaje decyzję o rozpoczęciu ewakuacji osób i mienia w zakresie odpowiedzialnym do posiadanego rozpoznania, występującego stanu zagrożenia oraz możliwości technicznych w danym momencie. W razie potrzeby KAR wyznacza osoby nadzorujące ewakuację.

Ewakuację samoistną może rozpocząć również każdy pracownik w przypadku zauważenia bezpośredniego zagrożenia dla jego własnego zdrowia i życia lub grupy współpracowników i innych osób.

O przeprowadzonej ewakuacji i występującym zagrożeniu należy natychmiast powiadomić swoich przełożonych.

Ogłaszając ewakuację należy uwzględnić następujące czynniki:

- wielkość pożaru (innego zagrożenia),
- kierunki i szybkość rozprzestrzeniania się pożaru (zagrożenia),
- występowanie lotnych substancji i gazów szkodliwych lub trujących,
- ilość potencjalnie zagrożonych osób oraz stopień zagrożenia dla ich zdrowia lub życia,
- możliwość odcięcia części lub wszystkich dróg ewakuacyjnych,
- możliwość ograniczenia lub zlikwidowania pożaru (zagrożenia) we własnym zakresie.

Podstawową formą ogłoszenia ewakuacji jest alarm głosem oraz o ile to jest możliwe przy użyciu telefonów wewnętrznych.

6.2.4 Ogólne zasady organizacji akcji ewakuacyjnej.

Sprawną i bezpieczną ewakuacją osób polega na wyprowadzeniu z budynku lub zagrożonej strefy jak największej liczby osób w jak najkrótszym czasie, w sposób niezwiększający już istniejących zagrożeń oraz bez uszczerbku na zdrowiu lub pogorszenia się jego stanu u osób ewakuowanych.

Organizacja ewakuacji polega przede wszystkim na zorganizowanym wyprowadzeniu ludzi z zagrożonych budynków do innych lub poza budynki. Ponieważ trudno przewidzieć możliwe scenariusze rozwoju zdarzeń, przy ocenie warunków ewakuacji należy przyjmować najbardziej niekorzystne z możliwych sytuacji tzn. duże zadymienie, maksymalna liczba osób, pora wieczorna. W celu sprawdzenia założeń teoretycznych wymagane jest przeprowadzenie praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji.

Umożliwi to określenie niezbędnego czasu potrzebnego do całkowitej ewakuacji osób z zagrożonego terenu.

W zależności od stanu czynników stwarzających zagrożenie należy ogłosić ewakuację częściową lub całkowitą. Niekiedy w uzasadnionych przypadkach możliwe lub nawet wskazane jest odstępnie od ewakuacji. Rodzaje stosowanej ewakuacji lub jej brak określają poniższe zasady:

Odstąpienie od ewakuacji – może być zastosowane tylko w przypadku bardzo małego zdarzenia, gdy praktycznie nie ma możliwości rozwoju i rozprzestrzenienia się zagrożenia oraz jest możliwe jego szybkie zlikwidowanie przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego lub własnych środków technicznych. W przypadku wystąpienia lekkiego zadymienia lub niewielkiej ilości substancji o potwierdzonej niskiej szkodliwości, które może być szybko usunięte przez wietrzenie lub przy użyciu typowego sprzętu sprząającego. Przy lekkim zadymieniu, odstępnie od ewakuacji umożliwia specjalnie zatrzymanie pracowników w pomieszczeniach, by nie narażać ich na działanie dymu do czasu jego wywietrzenia z korytarzy.

Ewakuacja częściowa – stosowana jest tylko w przypadku niedużych zdarzeń. Obejmuje ona pracowników przebywających w strefie bezpośredniego zagrożenia oraz w jej najbliższym otoczeniu. W przypadku częściowej ewakuacji należy mieć pewność o małym rozmiarze zdarzenia, jego powolnym rozwoju oraz o minimalnym ryzyku odcięcia dróg ewakuacyjnych. Jeśli istnieje choćby minimalne ryzyko odcięcia dróg ewakuacyjnych, należy do strefy zagrożenia zaliczyć także pomieszczenia lub części budynku, z których drogi mogą zostać odcięte. Ewakuacją częściową należy objąć też części budynku, w których będą prowadzone działania ratownicze lub tam gdzie będzie stosowany sprzęt służb ratowniczych. Do ewakuacji częściowej zalicza się także przemieszczenie części lub wszystkich osób ze strefy zagrożenia do strefy bezpiecznej (do innej tzw. strefy pożarowej), przeprowadzane wewnątrz budynku bez ich wyprowadzania na zewnątrz. Decyzję o ewakuacji częściowej należy przekazać dowódcy przybyłych jednostek ratowniczych (straży pożarnej) natychmiast po jego przybyciu i przejęciu dowodzenia.

Ewakuacja całkowita – polega na wyprowadzeniu pracowników i osób przebywających w strefie (budynku). Stosowana jest zawsze przy większych i dużych zdarzeniach, przy szybko rozprzestrzeniającym się zagrożeniu, przy wystąpieniu substancji toksycznych, itp. Ewakuację całkowitą należy także zarządzić w przypadku wystąpienia zagrożenia dla stabilności przynajmniej części konstrukcji budynku. Decyzję o ewakuacji całkowitej należy także podjąć w przypadku niedużych zagrożeń, jeśli nie jesteśmy w stanie pewnie określić czynników rozwoju zagrożenia lub gdy podjęte działania ratowniczo-gaśnicze w ramach własnych środków technicznych nie przynoszą żadnego rezultatu.

Uwaga:

Podjęcie działań gaśniczych przez pracowników możliwe po przeprowadzeniu całkowitej ewakuacji ludzi lub w przypadku tzw. pożaru w zarodku.

6.2.5 Zasady prowadzenia ewakuacji.

Sprawną i bezpieczną ewakuację należy przeprowadzać zawsze w odpowiedniej kolejności i rozłożeniu czasowym, co zapobiega powstawaniu paniki oraz zatorom na drogach ewakuacyjnych.

W tym celu należy stosować poniższą kolejność:

- przeprowadzić ewakuację ze strefy bezpośredniego zagrożenia na zewnątrz budynku,
- przeprowadzić ewakuację z kondygnacji wyższych na zewnątrz budynku,
- przeprowadzić ewakuację pozostałej części budynku w którym powstało zagrożenie.

6.2.6 Ewakuacja ludzi.

Kierujący akcją powinien posiadać rozeznanie w zakresie miejsc, w których mogą przebywać osoby z zewnątrz, a w razie potrzeby wyznacza sobie pomocników spośród znajdujących się w obiekcie pracowników.

Przed przystąpieniem do akcji gaśniczej należy sprawdzić, czy życie ludzkie nie jest zagrożone.

Akcję ratowniczą, jeżeli to jest możliwe należy przeprowadzać równocześnie z działaniami gaśniczymi.

Do działań gaśniczo - ewakuacyjnych powinni przystąpić pracownicy znajdujący się w budynku.

Podczas ewakuacji wszystkie osoby powinny przestrzegać następujących zasad:

- po ogłoszeniu sygnału o ewakuacji należy otworzyć wszystkie wyjścia z obiektu. Po otwarciu drzwi ewakuowani wychodzą na zewnątrz budynku, gdzie oczekują na przybycie jednostek ratowniczych i udzielają niezbędnych informacji dowódcy przybyłej jednostki,
- w pomieszczeniach należy wyłączyć wszystkie zbędne urządzenia (elektryczne), które mogą stwarzać dodatkowe zagrożenia podczas prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych. Za wykonanie tych czynności odpowiedzialni są wszyscy pracownicy,
- należy zabrać swoje rzeczy osobiste (szczególnie dokumenty, rzeczy wartościowe, itp.),
- opuszczając swoje miejsce pobytu (pracy) należy usunąć wszystkie przedmioty z przejść,
- wszystkie inne osoby przebywające na terenie obiektu po ogłoszeniu ewakuacji powinny opuścić budynek i udać się do miejsca zbiórki.
- w przypadku braku możliwości opuszczenia budynku ze względu na silne zadymienie dróg ewakuacyjnych lub wystąpienie innych czynników uniemożliwiających ewakuację, znajdujące się na jego terenie osoby mają pozostać w pomieszczeniach, uszczelnić wszystkie miejsca przedostawania się do tego pomieszczenia dymu i starać się powiadomić osoby przebywające na zewnątrz o konieczności udzielenia pomocy. W takiej sytuacji należy unikać otwierania okien, co może spowodować zwiększony dopływ tlenu i przyspieszyć rozwój pożaru, jak również należy bezwzględnie zachować spokój i nie dopuścić do powstania paniki,
- kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji, ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia,
- w pierwszej kolejności trzeba ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze jego rozprzestrzeniania się oraz z takich, z których wyjścia mogą zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Następnie należy ewakuować osoby, poczynawszy od najwyższych kondygnacji. Również w pierwszej kolejności trzeba ewakuować osoby o ograniczonej zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby najbardziej sprawne. Podczas ewakuacji z pomieszczeń strumienie ludzi należy kierować na poziome drogi ewakuacyjne (korytarze), a następnie - zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne, na klatkę schodową i wyjścia poza obszar zagrożony lub na zewnątrz budynku,
- w czasie ewakuacji ludzi zabrania się wynoszenia sprzętu i tarasowania przejść; w przypadku zablokowania dróg ewakuacyjnych niezwłocznie trzeba dostępnymi środkami - np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy - powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej. Ludzi odciętych od wyjścia, którzy znaleźli się w tej strefie, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków ewakuować od zewnątrz za pomocą urządzeń ratowniczych będących w posiadaniu jednostek ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej,
- po zakończeniu ewakuacji należy sprawdzić, czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia. W razie stwierdzenia nieobecności jakiejś osoby trzeba natychmiast zgłosić ten fakt dowódcy akcji ratowniczej.

6.2.7 Ewakuacja mienia.

Ewakuację mienia przeprowadza się wtedy gdy:

- a) jest ono bezpośrednio zagrożone i nie można go uratować w inny sposób,
- b) utrudnia ono dostęp do ognisk pożaru lub ułatwia rozszerzenie się ognia.

Zasady ewakuacji mienia:

- ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi,
- ewakuację mienia trzeba rozpocząć od najcenniejszych urządzeń i dokumentacji,

- każdy z pracowników powinien być pouczony jakie materiały i przedmioty należy ewakuować w razie pożaru w pierwszej kolejności,
- wyratowane przedmioty powinny być usuwane w bezpieczne miejsce i oddane pod opiekę powołanych do tego osób, w celu zabezpieczenia przed zniszczeniem i kradzieżą,
- ewakuacja mienia powinna odbywać się wg planu,
- najpierw należy ewakuować pomieszczenia najbardziej zagrożone (na linii posuwania się ognia) i przedmioty najbardziej cenne. Należy unikać ewakuacji przedmiotów bardzo ciężkich i dużych,
- podczas ewakuacji konieczne jest nie tarasowanie wzajemne dróg ewakuacyjnych (wchodzący po przedmioty nie mogą przeszkadzać wynoszącym),
- ewakuację wszelkiego mienia należy przeprowadzać w ramach możliwości, w granicach podyktowanych przede wszystkim bezpieczeństwem ludzi,

6.2.8 Wskazania dla osób uczestniczących w przeprowadzanej ewakuacji.

Osoby uczestniczące w ewakuacji w sposób czynny muszą przestrzegać następujących zasad oraz posiadać wymienione poniżej umiejętności:

- zachować spokój, nie okazywać zdenerwowania, nie wszczynać zbędnych dyskusji lub kłótni z innymi osobami,
- podporządkować się zarządzeniom osoby kierującej ewakuacją,
- znajomość rozkładu dróg ewakuacyjnych i wyjść w budynku,
- znajomość zasad ratowania palących się osób,
- umiejętność postępowania w pomieszczeniu zadymionym,
- znajomość rozmieszczenia oraz sposobu użycia środków alarmowania oraz łączności, podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnica, koc gaśniczy),
- zwracać uwagę na mogące wystąpić zagrożenia.

6.2.9 Zadaniem osób nadzorujących ewakuację jest:

- powiadamianie o zarządzanej ewakuacji,
- sterowanie kolejnością ewakuacji i ewentualnie jej kierunkiem oraz szybkością,
- sprawdzanie wszystkich pomieszczeń, czy nie zostały w nich jakieś osoby,
- pomoc osobom poszkodowanym i o ograniczonych możliwościach ruchowych,
- sprawdzenie drożności odpowiednich dróg wyjść ewakuacyjnych,
- powiadamianie KAR-G o utrudnieniach w ewakuacji lub odcięciu osób od dróg ewakuacyjnych.

Podczas ewakuacji należy zachować spokój oraz wykonywać wszystkie polecenia osób nadzorujących ewakuację i ratowników.

Wszyscy ewakuowani udają się do wyznaczonych stref ewakuacji.

Prawidłowo oznakowane drogi i wyjścia ewakuacyjne przyczynią się do właściwej orientacji w obiekcie.

MIEJSCEM EWAKUACJI WYZNACZA SIĘ ULICĘ DWORCOWĄ.

W punkcie ewakuacji należy:

- zapewnić ład i porządek,
- przeciwdziałać panice,
- sprawdzić, czy wszystkie osoby będące w budynku zostały ewakuowane.

6.2.10 Instrukcja ewakuacji osób.

Na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia w obiekcie należy przeprowadzić ewakuację wg następującego schematu:

- a) osoba, która zauważyła pożar, działa zgodnie z zasadami postępowania na wypadek pożaru.
- b) W razie potrzeby osoba odpowiedzialna otwiera wszystkie wyjścia ewakuacyjne,

- c) ewakuację trzeba przeprowadzić zgodnie z oznakowaniem dróg ewakuacyjnych; miejscem zbiórki osób ewakuowanych jest teren poza głównym budynkiem,
- d) w przypadku stwierdzenia nieobecności jakiejś osoby należy niezwłocznie powiadomić kierującego akcją,
- e) należy dokładnie sprawdzić wszystkie pomieszczenia, czy nie znajdują się w nich osoby z zewnątrz,
- f) w czasie ewakuacji trzeba zachować całkowity spokój, kontrolować zachowanie całej grupy oraz jednocześnie udzielać pomocy osobom najsłabszym.

7 SPOSOBY ZAPOZNANIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU, W TYM ZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW, Z PRZEPISAMI PRZECIWOŻAROWYMI ORAZ TREŚCIA PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI.

Zgodnie z ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej pracownicy powinni być zaznajomieni z przepisami przeciwpożarowymi.

Szkolenie przeciwpożarowe ma na celu zapoznanie wszystkich pracowników zatrudnionych w budynku z obowiązkami i zadaniami w zakresie zapobiegania pożarom i walki z powstałymi pożarami.

Treści programowe szkolenia powinny:

- zapoznać pracowników ze wszystkimi podstawowymi elementami stanowiącymi o zagrożeniu pożarowym w miejscu pracy;
- uświadomić pracownikom przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów ze szczególnym uwzględnieniem warunków w kontekście danego obiektu;
- zapoznać pracowników z podstawowymi zakazami i nakazami w zakresie bezpieczeństwa pożarowego;
- wdrożyć u pracowników umiejętności:
 - alarmowania pożarowego;
 - zasad i sposobów posługiwania się sprzętem gaśniczym;
 - postępowania na wypadek konieczności przeprowadzenia ewakuacji ludzi.

Zgodnie z ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (zmiana ustawy z dnia 6 maja 2005 r.), w nawiązaniu do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy należy przeprowadzać następujące rodzaje szkoleń przeciwpożarowych:

- wstępne z chwilą przyjęcia do pracy,
- okresowe, z częstotliwością przeprowadzania szkoleń BHP,

co 1-6 lat w zależności od zajmowanego stanowiska i występujących zagrożeń zawodowych.

Szkolenie przeciwpożarowe wstępne.

Program szkolenia wstępnego - 0,5 godziny

1. Zagrożenie pożarowe na stanowisku pracy. Zapobieganie pożarom - 0,25 h
2. Zasady alarmowania i postępowania na wypadek powstania pożaru oraz użycie podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych - 0,25 h

Szkolenie przeciwpożarowe podstawowe.

Program szkolenia podstawowego – 3

1. Zagrożenia pożarowe występujące w obiekcie, przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru - 0,5 h,
2. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom - 0,5 h,
3. Zadania i obowiązki pracowników w wypadku powstania pożaru - 0,5 h,
4. Ewakuacja ludzi i mienia, drogi i środki ewakuacji - 0,5 h,

5. Podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia przeciwpożarowe - 0,5 h,
6. Znajomość praktycznego użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych - 0,5 h.

Szkolenie przeciwpożarowe podstawowe może być prowadzone samodzielnie lub włączone w pełnym wymiarze godzin do innych szkoleń (np. BHP).

Szkolenie okresowe.

Celem szkolenia okresowego powinno być krótkie przypomnienie zasad bezpieczeństwa pożarowego wg skróconego programu szkolenia podstawowego.

Szkolenie okresowe może być włączone do innych szkoleń (np. BHP).

Zasady organizowania i prowadzenia szkoleń.

Zadania ochrony przeciwpożarowej w zakładzie pracy oraz szkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej zgodnie z ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (z późn zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. nr 215 poz.1823 z dnia 31 października 2005 r.). mogą prowadzić osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe tj.:

- absolwenci Szkół Pożarniczych (oficerowie, aspiranci i technicy pożarnictwa) lub
- pracownicy posiadający co najmniej wykształcenie średnie i ukończone szkolenie inspektorów ochrony przeciwpożarowej, organizowane przez szkoły i ośrodki szkolenia Państwowej Straży Pożarnej.

Szkolenie wstępne.

Szkolenie wstępne organizuje się w trakcie zatrudniania nowych pracowników.

Szkolenie podstawowe.

Szkolenie podstawowe odbywa się w okresie nie dłuższym niż 6 miesiące od rozpoczęcia pracy na określonym stanowisku.

Dokumentacja szkoleń.

Przeprowadzanie szkolenia przeciwpożarowego musi być udokumentowane:

- a) dokumentację wstępnego szkolenia przeciwpożarowego stanowi oświadczenie podpisane przez pracownika o odbytym szkoleniu, które powinno znajdować się w aktach pracownika (wzór-załącznik nr 5),
- b) dokumentację szkolenia przeciwpożarowego podstawowego stanowi zaświadczenie wydane przez prowadzącego szkolenie które powinno być włączone do akt osobowych pracownika (wzór – załącznik nr 6),
- c) uczestnicy szkolenia nie podlegają egzaminowi.

8. ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ DLA OSÓB BĘDĄCYCH ICH STAŁYMI UŻYTKOWNIKAMI.

8.1 Zarządzający.

Zadania i obowiązki Zarządzającego wynikają art. 4 ust. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 roku oraz innych aktów wykonawczych - rozporządzeń.

Wyżej wymieniony ponosi odpowiedzialność za całokształt stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektów. Zadania i obowiązki przedstawiciela właściciela obiektu wynikają z art. 4 ust.1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 roku oraz innych aktów wykonawczych - rozporządzeń.

Obowiązkiem Zarządzającego zobowiązany jest:

- kierowanie wstępną akcją ratowniczo-gaśniczą,
- podejmowanie decyzji o ewakuacji osób z obiektu,
- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- zapewnienie konserwacji oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwa i możliwość ewakuacji,
- przygotowanie budynku, obiektu budowlanego lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalenie sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

8.2 Pracownik kawiarni.

Do obowiązków w/w osoby należy:

- dopilnowanie aby osoby przebywające w lokalu nie powodowały zagrożeń pożarowych i interweniowanie w przypadku oznak zagrożenia,
- nie wpuszczanie do lokalu osób agresywnych i pijanych,
- dopilnowanie w lokalu ładu i porządku,
- usuwanie we własnym zakresie dostrzeżonych lub wskazanych usterek w stanie bezpieczeństwa pożarowego oraz informowanie Zarządzającego BCS,
- zapewnienie osobom przebywającym w lokalu bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji na wypadek pożaru,
- zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego nadzorowanych pomieszczeń po godzinach pracy m.in. poprzez dokładne skontrolowanie ich po zakończeniu imprezy, a przed zamknięciem lokalu,
- dowodzenie akcją ratowniczo - gaśniczą w wypadku powstania pożaru do czasu przybycia jednostek straży pożarnej (pod nieobecność Zarządzającego BCS).

8.3 Osoba prowadząca zagadnienia ochrony przeciwpożarowej.

Do obowiązków w/w należy:

- prowadzenie całokształtu spraw ochrony przeciwpożarowej,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych przez pracowników,
- prowadzenie w zakładzie szkolenia wstępnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- przeprowadzanie kontroli zabezpieczenia przeciwpożarowego w nadzorowanych obiektach oraz udział w kontrolach prowadzonych przez jednostkę nadrzędną lub organy ochrony przeciwpożarowej,
- nadzór nad realizacją zaleceń i poleceń pokontrolnych,
- planowanie potrzeb oraz nadzór nad wyposażeniem pomieszczeń i budynków w podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia przeciwpożarowe,
- nadzór i dopilnowanie terminowej kontroli oraz konserwacji sprzętu gaśniczego, urządzeń i instalacji przeciwpożarowych,
- nadzorowanie wyposażenia budynku w wykazy telefonów alarmowych, instrukcje postępowania na wypadek pożaru oraz zgodnych z Polskimi Normami znaki bezpieczeństwa,
- sprawowanie nadzoru nad utrzymaniem ładu i porządku na terenie obiektu, szczególnie w obrębie sprzętu gaśniczego i dróg ewakuacyjnych,
- zgłaszanie przełożonemu spostrzeżeń i wniosków mających wpływ na stan zabezpieczenia przeciwpożarowego,

- współpraca z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy, w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego nadzorowanego obiektu,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej zabezpieczenia przeciwpożarowego,
- kontrolowanie przeprowadzania konserwacji oraz badań i pomiarów urządzeń i instalacji technicznych (elektroenergetycznych, piorunochronnych, ogrzewczych, wentylacyjnych i wodociągowych),
- wnioskowanie do właściwego przełożonego o wyciągnięcie odpowiednich sankcji w stosunku do pracowników winnych zaniedbań stwarzających możliwość powstania pożaru,
- przewodniczenie komisji dot. prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
- prowadzenie działalności uświadamiającej w zakresie ochrony przeciwpożarowej wśród załogi oraz szkolenia przeciwpożarowego nowo zatrudnionych pracowników,
- podejmowanie wszelkich przedsięwzięć zmierzających do poprawy stanu ochrony przeciwpożarowej obiektu.

Ww. zadania może prowadzić wyłącznie osoba uprawniona tzn. oficerowie, aspiranci PSP lub osoby cywilne, które odbyły odpowiednie szkolenie w szkołach lub ośrodkach szkolenia Państwowej Straży Pożarnej.

Zgodnie z art. 4 ust. 2. czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej mogą wykonywać osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje:

- ust. 2a. osoby wykonujące czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej, polegające na zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, niezatrudnione w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a—5 i 8, powinny posiadać wykształcenie wyższe i ukończone szkolenie specjalistów ochrony przeciwpożarowej albo mieć wykształcenie wyższe na kierunku inżynieria bezpieczeństwa pożarowego lub tytuł zawodowy inżyniera pożarnictwa lub uzyskać uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu inżyniera pożarnictwa w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) — stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego — inżyniera pożarnictwa.
- ust. 2b. osoby wymienione w ust. 2a, wykonujące czynności wyłącznie w zakresie wynikającym z ust. 1, powinny posiadać co najmniej wykształcenie średnie i ukończone szkolenie inspektorów ochrony przeciwpożarowej lub mieć tytuł zawodowy technika pożarnictwa lub uzyskać uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu technika pożarnictwa w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) — stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego — technika pożarn.

Kwalifikacje osób realizujących w/w zadania określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. z dnia 31 października 2005 r.).

8.4 Wszyscy pracownicy.

Obowiązkiem każdego pracownika w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest:

- znajomość i przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych na zajmowanym stanowisku pracy,
- przestrzeganie zakazu palenia papierosów i używania ognia otwartego na terenie zakładu (w miejscach, w których występuje zakaz),
- eksploataowanie urządzeń zgodnie ze wskazaniem producenta,
- znajomość lokalizacji i zasad działania sprzętu przeciwpożarowego, przeciwpożarowego wyłącznika prądu i urządzeń przeciwpożarowych,

- nie zastawianie dostępu do urządzeń przeciwpożarowych, podręcznego sprzętu gaśniczego oraz rozdzielni elektrycznych,
- nie zastawianie dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- zapewnienie możliwości natychmiastowego otwarcia wyjść ewakuacyjnych,
- znajomość postępowania w przypadku powstania pożaru, posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym oraz zasad gaszenia pożaru w zarodku,
- dbanie o właściwy stan zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczeń,
- utrzymywanie w pomieszczeniach czystości i porządku,
- uczestniczenie w szkoleniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- wykonywanie poleceń zmierzających do podniesienia stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego,
- dbanie, aby osoby przebywające w miejscu pracy danego pracownika stosowały się do obowiązujących przepisów,
- niezwłoczne powiadamianie przełożonych o stwierdzonych nieprawidłowościach i zagrożeniach pożarowych oraz usuwanie stwierdzonych usterek,
- utrzymanie swoich stanowisk pracy w stanie gwarantującym pełne bezpieczeństwo pożarowe, zarówno w czasie wykonywania obowiązków służbowych jak i po ich zakończeniu (po zakończeniu pracy, a jeszcze przed opuszczeniem pomieszczeń należy ustalić czy wyłączone zostało oświetlenie oraz urządzenia elektryczne spod napięcia oraz czy nie pozostawiono nie wygaszonych papierosów lub innego źródła ognia),
- uczestniczenie w akcjach ratowniczo - gaśniczych podporządkowując się dowódcy akcji,
- zaznajomienie się z niniejszą „Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego”,
- postępowanie zgodnie z zasadami określonymi w obowiązujących w zakładzie instrukcjach szczególnych obowiązujących w zakładzie.

8.5 Osoby sprzątające.

Do obowiązków w/w należy:

- nie powodowanie zagrożeń pożarowych podczas wykonywania prac,
- utrzymywanie czystości poprzez systematyczne usuwanie śmieci i odpadów do odpowiednich pojemników poza teren sprzątanym pomieszczeń,
- nie używanie do czyszczenia materiałów łatwopalnych (benzyny, rozpuszczalników),
- nie składowanie szmat itp. materiałów na przewodach i urządzeniach elektrycznych oraz grzejnikach szczególnie z otwartą spiralą,
- zwracanie uwagi na stan bezpieczeństwa pożarowego sprzątanym pomieszczeń w zakresie wyłączenia spod napięcia odbiorników energii elektrycznej oraz czy nie pozostawiono po godzinach pracy źródeł ognia,
- zamknięcie pomieszczeń, po zakończeniu sprzątania i pozostawienie kluczy w ustalonym miejscu,
- zgłaszanie przełożonemu stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

9. ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA NIEPRZESTRZEGANIE PRZEPISÓW PRZECIWPOŻAROWYCH.

Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu odpowiedzialny jest za przestrzeganie wymagań ochrony przeciwpożarowej. Jeżeli nie dopełni obowiązków odpowiadają na zasadach przepisów ogólnych prawa cywilnego i karnego dot. wykroczeń i przestępstw. W zakresie wykroczeń stosowane są sankcje przewidziane w Kodeksie wykroczeń (Dz. U. z 1971 r. nr 12, poz. 114 z późn. zm.), za które sądy grodzkie mogą nakładać kary w postaci grzywnien, a nawet kar aresztu.

10. WYKAZ PRZEPISÓW (podstawowych dot. ochrony przeciwpożarowej).

1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z dnia 15 czerwca 2002 r. nr 75, poz. 690 z późn. zmian.).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 22.06.2010r., poz. 719).
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego oraz dróg pożarowych (Dz. U. nr 124, z 2009 r. poz. 1030).
4. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (z późn. zmianami).

DANE budynku			
1.	Powierzchnia zabudowy Powierzchnia całkowita budynku Powierzchnia - użytkowa: - pomieszczeń BCS w piwnicy, na parterze, I piętrze Kubatura	250,10 m ² 1150,0 m ² 239,5 m ² 19500 m ³	
2.	Wysokość budynku	16,00 m (SW)	
3.	Ilość kondygnacji	- nadziemnych – 3 + poddasze nieużytkowe - podziemnych - 1	
4.	Odległość budynku od innych obiektów	Zwarta zabudowa pierzejowa	
5.	Gęstość obciążenia ogniowego (PM)	W pomieszczeniach technicznych < 500 MJ/m ²	
6.	Kategoria zagrożenia ludzi	ZL II + ZL IV	
7.	Klasa odporności pożarowej - wymagana	"B", NRO (nie spełniają wymagań: stropy i drewniana konstrukcja dachu)	
8.	Strefy pożarowe	Budynek stanowi jedną strefę pożarową Wydzielono pożarowo pomieszczenie kotłowni gazowej w piwnicy	
9.	Zagrożenie wybuchem	Nie występuje	
10.	Max. ilość osób w budynku	- na parterze w kawiarni – 23 osoby - na piętrze – 80 osób	
11.	Warunki ewakuacji	Klatka schodowa oraz schody wewnętrzne, żelbetowe. Na I piętrze klatka schodowa zamknięta drzwiami EI 30 Piwnica oddzielona od parteru drzwiami EI 30	
12.	Woda do zewnętrznego gaszenia pożaru	20 dm ³ /s - hydranty zewnętrzne w odległości do 75 m i 150 m od budynku w ulicy Dworcowej	
13.	Droga pożarowa	Ulica Dworcowa	
14.	Wyposażenie w urządzenia ppoż.	- autonomiczne czujki dymu ADR-20N połączone w sieć (na parterze i I piętrze), - przeciwpożarowy wyłącznik prądu, - oświetlenie awaryjne ewakuacyjne - gaśnice	
Parametry pożarowe		Temp. Zapłonu/zapalenia	Stan skupienia
drewno		ok. 230 °C	stały
papier, tekstylia		ok. 300 °C	stały
tworzywa szt.		od 120 °C	stały
Opracowujący: instrukcję bezpieczeństwa pożarowego		Adam Biernacki	

Wykaz

załączników do instrukcji bezpieczeństwa pożarowego opracowanej dla budynku

Bydgoskiego Centrum Seniora w Bydgoszczy ul. Dworcowa 3

Druk aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego

Postanowienia KWPS

Tabela

Załącznik nr 1	- Plan wewnętrzny alarmowania pracowników funkcyjnych na wypadek pożaru
Załącznik nr 2	- Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowym
Załącznik nr 3	- Zezwolenie na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym
Załącznik nr 4	- Przykłady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym
Załącznik nr 5	- Oświadczenie o przeszkoleniu wstępnym
Załącznik nr 6	- Zaświadczenie szkolenia podstawowego
Załącznik nr 7	- Instrukcja przeciwpożarowa ogólna (wzór)
Załącznik nr 8	- Instrukcja postępowania na wypadek powstania pożaru (wzór)
Załącznik nr 9	- Wykaz adresów i telefonów alarmowych instytucji zewnętrznych
Załącznik nr 10	- Zasady oznakowania znakami bezpieczeństwa
Załącznik nr 11	- Zasady obsługi sprzętu gaśniczego.
Załącznik nr 12	- Sposoby użycia podręcznego sprzętu gaśniczego
Załącznik nr 13	- Wykaz dokumentów dotyczących ochrony przeciwpożarowej i osób odpowiedzialnych za realizację zadań

PLAN
WEWNĘTRZNY

**alarmowania pracowników funkcyjnych
w przypadku powstania pożaru**

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja, telefon wewnętrzny	Adres	Telefon domowy
1	2	3	4	5

Protokół nr.....

**zabezpieczenia przeciwpożarowego prac
niebezpiecznych pod względem pożarowym**

1. Nazwa i określenie pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac:
.....
.....
2. Technologia prac przewidzianych do realizacji:
3. Właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu (miejscu) prac:
.....
.....
4. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
5. Rodzaj wykonywanych prac przez inne firmy w pomieszczeniach sąsiadujących z pomieszczeniami (miejscami) wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz sposoby zabezpieczeń obszarów sąsiadujących:
6. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
7. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
8. Środki i sposób alarmowania współpracowników oraz straży pożarnej w przypadku powstania pożaru:
9. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:
10. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac:
11. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu:
.....
.....

Podpisy Członków Komisji:
(Imię i Nazwisko, stanowisko)

.....
.....
.....
.....

Bydgoszcz, dnia.....

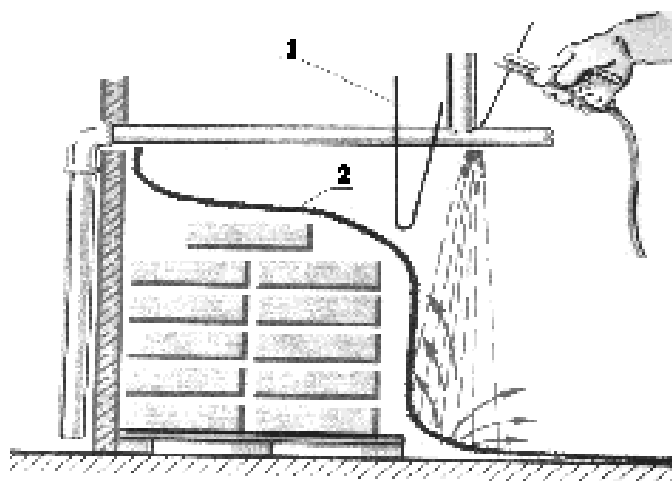
Zezwolenie nr

na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym z użyciem otwartego ognia (spawanie, cięcie, nagrzewanie, itp.)

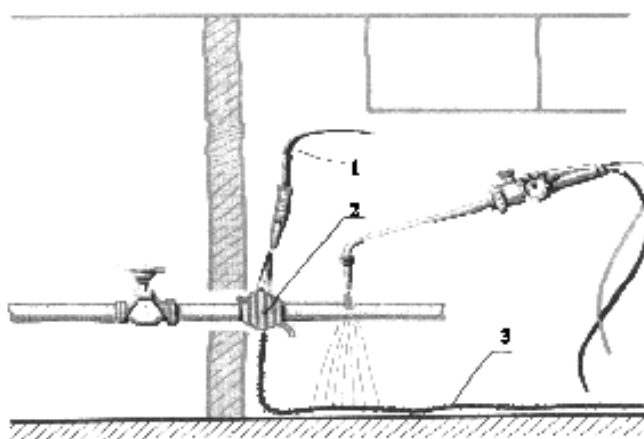
1. Miejsce pracy.....
(obiekt, instalacja, itp.)
2. Rodzaj pracy.....
3. Czas pracy, dnia od godz. do godz.
4. Zagrożenie pożarowe w miejscu pracy.....
(określić z czego wynika)
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru
6. Środki zabezpieczenia:
☒ przeciwpożarowe
☒ inne
7. Sposób wykonania pracy
8. Odpowiedzialni za:
☞ przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac
niebezpiecznych pod względem pożarowym, ich przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po
zakończeniu pracy:
Imię i Nazwisko Wykonano.....
(podpis)
☞ stosowanie środków zabezpieczających, organizację pracy i instruktaż wykonującego pracę:
Imię i Nazwisko Wykonano.....
(podpis)
9. Zapoznałem się z występującym zagrożeniem pożarowym.
Stwierdzam przygotowanie i zabezpieczenie miejsca pracy oraz udzielenie mi odpowiedniego
instruktażu.
(podpis wykonującego pracę)
10. Zezwalam na rozpoczęcie robót.
Zezwolenie można wyrazić po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8 i 9
.....
(podpis wypisującego) (podpis Dyrektora, Kierownika lub osoby upoważnionej)
11. Pracę zakończono dnia godz. Wykonał
(podpis)
12. Stanowisko prac i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań mogących
zainicjować pożar. Stwierdzam odebranie robót.
(podpis odbierającego)
13. Odpowiedzialny za kontrolę po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem
pożarowym:
godz. kontroli podpis godz. kontroli podpis
godz. kontroli podpis godz. kontroli podpis

Bydgoszcz, dnia.....

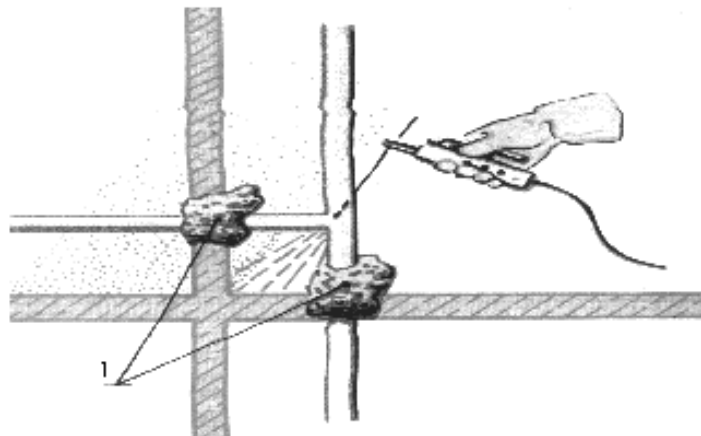
PRZYKŁADY
ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM
POŻAROWYM

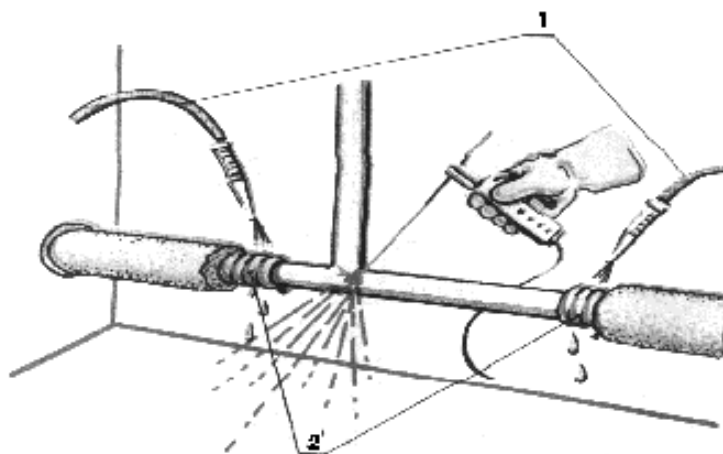
Palne materiały, których usunięcie poza zasięg rozprysków spawalniczych jest niemożliwe, osłaniamy w sposób gwarantujący bezpieczeństwo: 1-ekran z blachy, 2-koc ppoż.

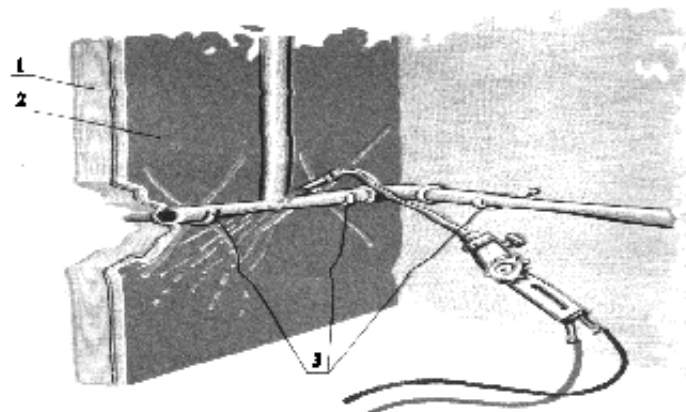
Spawane przewody, części maszyn i urządzeń oraz elementy konstrukcji budowlanych stykające się z materiałami palnymi lub przebiegające w pobliżu nich należy skutecznie chłodzić: 1-przewód doprowadzający wodę, 2-zwoje sznura niepalnego, 3-koc ppoż.

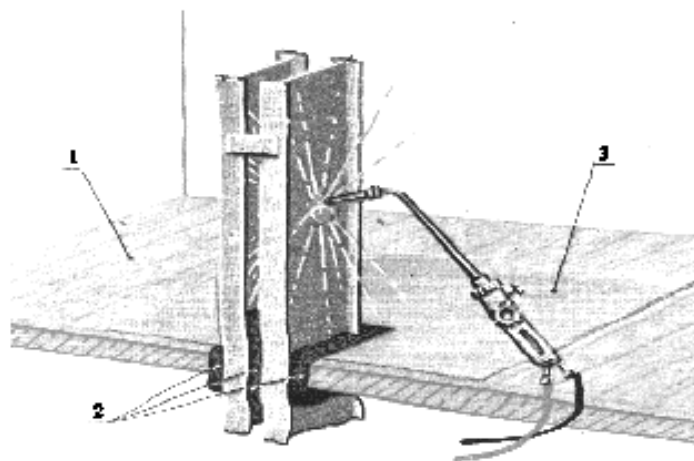
Wszelkie otwory i szczeliny prowadzące do sąsiednich pomieszczeń i pozostające w zasięgu rozprysków spawalniczych powinny być uszczelnione za pomocą niepalnego materiału -1

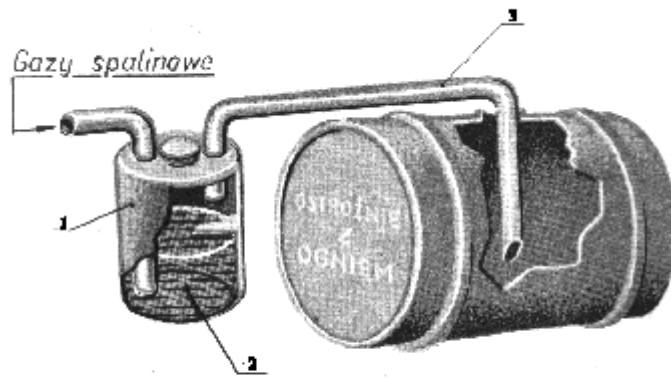
Z izolowanych rurociągów, na których prowadzi się prace spawalnicze, należy usunąć izolację cieplną na odcinku gwarantującym bezpieczeństwo, a w razie potrzeby (w przypadku izolacji łatwo palnej) chłodzić skutecznie np. wodą
1-przewody doprowadzające wodę, 2-zwoje materiału niepalnego

Elementy instalacji rozgrzewające się przy spawaniu bezpośrednio od płomienia lub na drodze przewodnictwa cieplnego stykające się z materiałami palnymi, należy zdemontować lub skutecznie chłodzić: 1-palna ścianka, 2-niepalna wykładzina, 3-haki podtrzymujące instalację

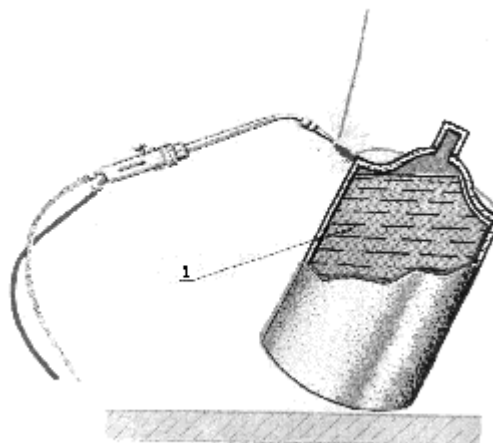

Sposób prawidłowego spawania metalowego elementu konstrukcji przechodzącego przez drewniany strop: 1-drewniany strop, 2-szczeliwo niepalne, 3-koc ppoż.

Cięte lub spawane pojemniki, mogące zawierać gazy lub pary cieczy palnych, należy przed przystąpieniem do prac wypełnić gazem obojętnym, np. gazami spalinowymi z silnika samochodowego podawanymi przez łapaczkę iskier:

1-łapaczka iskier, 2-woda, 3-przewód doprowadzający gazy do wnętrza pojemnika

Niewielkie pojemniki, mogące zawierać palne gazy lub pary cieczy palnych zabezpieczamy skutecznie przed zapaleniem lub wybuchem napełniając je wodą -1

.....
Załącznik nr 5

Bydgoszcz, dnia

.....
/ Nazwa obiektu /

.....
/ Imię i Nazwisko /

.....
/ stanowisko /

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem/am/ zapoznany/a/ na szkoleniu wstępnym z wymaganiami w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz przepisami przeciwpożarowymi, obowiązującymi na terenie (nazwa obiektu), a w szczególności znane mi są zasady i sposoby :

1. zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów w budynku i na stanowisku pracy,
2. postępowania na wypadek powstania pożaru,
3. użycia gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych występujących w miejscu pracy.

Wymagania przeciwpożarowe zawarte w „instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” przyjmuję do wiadomości i przestrzegania.

.....
/ podpis składającego oświadczenie /

.....
/ podpis prowadzącego szkolenie /

Przyjęto do akt osobowych dnia

Bydgoszcz, dnia

.....
/Nazwa jednostki organizującej szkolenie/

ZAŚWIADCZENIE

Niniejszym zaświadcza się, że w dniu.....Pan/i
.....zatrudniony w.....
.....został/a przeszkolony/a na kursie
podstawowym z zakresu ochrony przeciwpożarowej, zorganizowanym w.....
.....

Ilość godzin - 3.

.....
/ Podpis kierownika jednostki (osoby) szkolącej /

Przyjęto do akt osobowych dnia

INSTRUKCJA

PRZECIWPOŻAROWA OGÓLNA

Wyciąg z ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 VIII 1991 r. (Dz.U. Nr 81, poz. 351) i wydanych do jej przepisów wykonawczych..

1. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także osoby fizyczne, prawne, organizacje i instytucje obowiązane są zabezpieczyć użytkowane środowisko, budynek, obiekt lub teren przed zagrożeniem pożarowym i innym miejscowym oraz ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych.
2. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, obowiązani są zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi, a w szczególności z:
 - ☞ występującymi zagrożeniami pożarowymi,
 - ☞ sposobami alarmowania na wypadek pożaru,
 - ☞ rozmieszczeniem i obsługą gaśnic, hydrantów wewnętrznych i zewnętrznych,
 - ☞ przewidzianymi sposobami ewakuacji ludzi i mienia na wypadek powstania pożaru oraz postępowania do czasu przybycia jednostek ratowniczo-gaśniczych.
3. Każda osoba, pracownicy zobowiązani są do zwracania bacznej uwagi na przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, co w szczególności wiąże się z **zakazem**:
 - ☞ używania ognia otwartego i palenia tytoniu w strefach zagrożonych wybuchem oraz w pobliżu materiałów palnych,
 - ☞ magazynowania w budynku cieczy i gazów palnych powodujących zagrożenie wybuchem,
 - ☞ spalania śmieci i odpadów w miejscach umożliwiających zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,
 - ☞ przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - ↳ przewodów uziemiających oraz instalacji odgromowej,
 - ↳ linii kablowych o napięciu powyżej 1kV,
 - ↳ urządzeń, instalacji i powierzchni zewnętrznych nagrzewających się do temperatury przekraczającej 100°C,
 - ☞ użytkowania elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym,
 - ☞ stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
 - ☞ instalowania osprzętu instalacji elektrycznej (wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe, oprawy oświetleniowe) bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
 - ☞ naprawiania bezpieczników energii elektrycznej,
 - ☞ eksploataowania prowizorycznych, uszkodzonych bądź przeciążonych instalacji elektrycznych,
 - ☞ składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji oraz wyjściach ewakuacyjnych,
 - ☞ zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
 - ☞ ograniczania dostępu do:
 - ↳ gaśnic oraz hydrantów wewnętrznych i zewnętrznych,
 - ↳ wyjść ewakuacyjnych,
 - ↳ przeciwpożarowego wyłącznika prądu i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
 - ↳ urządzeń przeciwpożarowych,
 - ☞ składowania materiałów palnych pod ścianami budynków,
 - ☞ przechowywania w budynku zbędnych materiałów palnych,
 - ☞ zastawiania jakimikolwiek materiałami dróg pożarowych,
 - ☞ używania gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych nie zgodnie z ich przeznaczeniem.
4. Każdy pracownik powinien znać:
 - ☑ występujące w budynku i na stanowisku pracy zagrożenia pożarowe,
 - ☑ rozmieszczenie przeciwpożarowego wyłącznika prądu oraz urządzeń przeciwpożarowych,
 - ☑ zasady działania gaśnic oraz urządzeń przeciwpożarowych znajdujących się w budynku,
 - ☑ rozmieszczenie hydrantów wewnętrznych w budynku oraz zewnętrznych na terenie przyległym,
 - ☑ zasady postępowania na wypadek powstania pożaru,
5. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości bądź zagrożenia pożarem należy powiadomić przełożonych.
6. W przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia należy zaalarmować Państwową Straż Pożarną.

TELEFON PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ ☎ 998, 112

SANKCJE KARNE: Osoby z zewnątrz i pracownicy nie przestrzegający przepisów przeciwpożarowych podlegają sankcjom karnym wynikającym z kodeksu karnego oraz kodeksu wykroczeń.

INSTRUKCJA

POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU

Wyciąg z Kodeksu Wykroczeń (Ustawa z dnia 20 V 1971 r. , Dz.U. z 1971 r. Nr 12, poz. 114 z późniejszymi zmianami) oraz z ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 1991 r. Nr 81, poz. 351z późniejszymi zmianami).

I. ALARMOWANIE.

1. Kto zauważy pożar, lub inne miejscowe zagrożenie, obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić:

- ☞ osoby znajdujące się w strefie zagrożenia,
- ☞ pracowników ochrony budynku,
- ☞ Państwową Straż Pożarną

 998, 112

2. Alarmując Straż Pożarną należy podać:

- ☞ dokładny adres, nazwę obiektu, miejsce pożaru,
- ☞ czy istnieje zagrożenie życia ludzkiego,
- ☞ co się pali,
- ☞ numer telefonu, z którego powiadamia się Straż Pożarną oraz swoje Nazwisko.

UWAGA! Słuchawkę telefonu należy odłożyć dopiero po otrzymaniu potwierdzenia, że Straż Pożarna przyjęła zgłoszenie.

3. Należy zachować spokój i nie dopuścić do powstania paniki.

4. W razie potrzeby należy zaalarmować także:

☞ Pogotowie Ratunkowe	999
☞ Policję	997
☞ Pogotowie Gazowe	992
☞ Pogotowie Energetyczne	991
☞ Pogotowie Wodociągowe	994

II. AKCJA RATOWNICZO-GAŚNICZA.

1. Równocześnie z alarmowaniem Państwowej Straży Pożarnej, w miarę możliwości należy przystąpić do akcji ratowniczej oraz gaśniczej przy pomocy gaśnic znajdujących się w pobliżu oraz wodą z hydrantu wewnętrznego.

2. Do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej kierownictwo akcją obejmuje Zarządzający obiektem, inna osoba wyznaczona lub najbardziej energiczna i opanowana.

3. Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo-gaśniczej powinna pamiętać że należy:

- ☒ zachować spokój i nie dopuścić do paniki,
- ☒ w pierwszej kolejności przeprowadzić ratowanie ludzi,
- ☒ wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do pomieszczeń objętych pożarem; nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem (należy stosować gaśnice śniegowe, proszkowe oznaczone literami BCE),
- ☒ usunąć z zasięgu ognia wszystkie materiały palne,
- ☒ nie otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi, okien do pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
- ☒ usunąć dymy i gazy pożarowe z poziomych dróg ewakuacyjnych oraz z klatki schodowej poprzez otwarcie okien,
- ☒ po likwidacji pożaru zabezpieczyć pogorzelisko.

Każdy pracownik powinien znać zasady działania:

- └ gaśnic, hydrantów wewnętrznych oraz urządzeń przeciwpożarowych znajdujących się w budynku,
- └ znać lokalizację przeciwpożarowego wyłącznika prądu,
- └ znać warunki ewakuacji, a w szczególności wyjścia ewakuacyjne z budynku.

4. Przybyłej na miejsce zdarzenia jednostce Państwowej Straży Pożarnej w miarę możliwości, należy udzielić informacji w zakresie:

- ☞ źródła pożaru i pomieszczeń objętych pożarem,
- ☞ punktów czerpania wody,
- ☞ miejsc szczególnie niebezpiecznych pożarowo,
- ☞ zagrożenia ludzi oraz ewentualnych dróg ewakuacji,
- ☞ podjętych działań itp.

SANKCJE KARNE: Osoby z zewnątrz oraz pracownicy nie przestrzegający przepisów przeciwpożarowych podlegają sankcjom kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń.

WYKAZ

**instytucji zewnętrznych i służb ratowniczych
do powiadamiania w przypadku powstania
pożaru lub innego zdarzenia**

Lp.	Instytucja lub służba	Nr telefonu	Adres
1	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej	112, 998 52/584-88-00	Bydgoszcz ul. Dąbrowskiego 4
2	Pogotowie Energetyczne	991	Bydgoszcz ul. Żeglarska 4
3	Komenda Miejska Policji	997 52/588-12-50	Bydgoszcz Al. Wojska Polskiego 4F
4	Straż Miejska	986	
5	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	52/582-64-66	Bydgoszcz ul. ks. Piotra Skargi 2
6	Ochrona Środowiska • Urząd Miejski • Urząd Wojewódzki	52/322-59-53 52/322-54-84	Bydgoszcz ul. Jezuicka 3 Bydgoszcz ul. Jagiellońska 3
7	Okręgowy Inspektorat Pracy	52/341-52-61	Bydgoszcz Pl. Piastowski 4A
8	Wojewódzka Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna	52/322-95-22	Bydgoszcz ul. Kujawska 4
9	Pogotowie Ratunkowe	999	
10	Pogotowie Wodno – Kanalizacyjne	52/373-37-98	

ZASADY

OZNAKOWANIA ZNAKAMI BEZPIECZEŃSTWA.

Z obowiązujących w Polsce przepisów przeciwpożarowych wynika konieczność oznakowania dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń, w których, w myśl przepisów techniczno - budowlanych, wymagane są co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne - w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji. Wymaganie to dotyczy właścicieli, zarządców i użytkowników wszystkich budynków, z wyjątkiem mieszkalnych oraz placów składowych i wiat. Stanowi ono część szerszego obowiązku, zapewnienia bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji osobom przebywającym w budynku, innym obiekcie budowlanym lub na terenie, nałożonego przez ustawę o ochronie przeciwpożarowej.

Przepisy techniczno - budowlane określają drogi ewakuacyjne jako poziome lub pionowe drogi komunikacji ogólnej służące do ewakuacji ludzi z pomieszczeń.

Zapewnienie możliwości ewakuacji oznacza nie tylko istnienie w każdym obiekcie i na każdym terenie dróg ewakuacyjnych o parametrach pozwalających na bezpieczne opuszczenie przez ludzi strefy objętej lub zagrożonej pożarem, lecz również takie oznakowanie dróg, które umożliwi ich bezbłędną identyfikację w czasie ewakuacji. Dochodzi do tego konieczność odpowiedniego wskazania drogi prowadzącej na drogę ewakuacyjną w tych pomieszczeniach, w których wymagane są co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne.

Polska Norma PN - EN ISO 7010:2012 Znaki ewakuacyjne i przeciwpożarowe, której obowiązek stosowania wprowadził Minister Spraw Wewnętrznych, definiuje znaki ewakuacyjne jako znaki informacyjne zapewniające wizualną informację o przebiegu wyznaczonej drogi ewakuacyjnej, zarówno przy świetle dziennym lub sztucznym, jak też przy braku oświetlenia (po nagłym usunięciu źródła światła). W myśl postanowień wymienionej normy, należy stosować wyłącznie znaki ewakuacyjne o przedstawionej w niej grafice, rozmiarach i funkcji, wykonane na odpowiednim materiale fotoluminescencyjnym.

Znaki ewakuacyjne mają za zadanie ukierunkować w każdym obiekcie ruch strumieni ludzkich zgodnie z przyjętą koncepcją ewakuacji. Szczególnie ważne jest zwrócenie na to uwagi w tych miejscach, z których prowadzi więcej niż jedna droga ewakuacyjna.

Podstawowa zasada określająca rozmieszczenie znaków ewakuacyjnych wynika bezpośrednio ze sformułowania zawartego w polskich przepisach, mówiącego o konieczności dostarczenia informacji niezbędnych do ewakuacji: z każdego miejsca na drodze ewakuacyjnej, w którym może pojawić się wątpliwość co do kierunku ewakuacji, powinien być widoczny znak ewakuacyjny.

Znaki ewakuacyjne, podobnie jak inne oznakowania systemu fotoluminescencyjnego, powinny być tak usytuowane w stosunku do źródeł światła, by zapewniało to ich dostateczną luminację.

Ponieważ oświetlenie płaszczyzn pionowych może być nawet ponad dwa razy mniejsze niż płaszczyzn poziomych, przy oświetleniu dróg ewakuacyjnych zgodnym z Polską Normą, nie we wszystkich miejscach na ścianach natężenie oświetlenia będzie dostateczne. Należy więc dążyć do umieszczania znaków fotoluminescencyjnych możliwie blisko źródeł światła.

Wymagane wymiary danego znaku ewakuacyjnego są uzależnione od odległości, z jakiej znak ten powinien być dostrzegany przez ewakuujących się ludzi.

Polska Norma określa wysokość liter i szerokość (rozumianą jako mniejszy wymiar) znaku WYJŚCIE EWAKUACYJNE, w zależności od tej odległości, następująco:

Odległość widzenia (m)	Wysokość liter wielkich „WYJŚCIE” (mm)	Szerokość znaku (mniejszy wymiar) (mm)
do 20	50	200
powyżej 20 do 30	75	300
powyżej 30 do 40	100	400

Poszczególne rodzaje znaków ewakuacyjnych, oznaczone odpowiednimi numerami w Polskiej Normie, zaleca się stosować w konkretnych obiektach zgodnie z niżej przedstawioną metodyką:

1. Znak **WYJŚCIE EWAKUACYJNE** - do oznakowania następujących drzwi, przegradzających ustaloną drogę ewakuacji ludzi :

- a/ wyjść ewakuacyjnych z pomieszczeń, w których wymagane są co najmniej dwa takie wyjścia,
- b/ wyjść prowadzących z budynku, innego obiektu budowlanego oraz terenu - na zewnątrz,
- c/ wyjść prowadzących do innej strefy pożarowej, w tym - na obudowaną i zamkniętą drzwiami klatkę schodową w budynku o wysokości ponad 25 m (wysokim lub wysokościowym).

Wymieniony znak powinien być umieszczony bezpośrednio nad drzwiami. Gdy wyjście prowadzi przez przedsionek, powyższe dotyczy drzwi do przedsionka.

Najmniejsze wymiary znaku **WYJŚCIE EWAKUACYJNE** wynoszą 200 mm x 400 mm

2. Znak „drzwi ewakuacyjne”   wraz ze znakiem „kierunek drogi ewakuacyjnej”   - do oznakowania drzwi, przegradzających ustaloną drogę ewakuacji, nie wymienionych w pkt.1, w tym także drzwi wyjściowych z przedsionka.

3. Znaki : „kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej”   „schodami w dół” lub „w górę”   - w miejscach, w których kierunek ewakuacji może nasuwać wątpliwości.

a/ gdy nie jest widoczny znak „WYJŚCIE EWAKUACYJNE” lub znak „drzwi ewakuacyjne”,

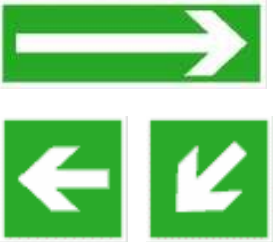

b/ gdy widoczny jest więcej niż jeden taki znak, a ludzie - zgodnie z planem ewakuacji - powinni przemieszczać się tylko w kierunku jednego z nich.

Znaki te umieszczone są na ścianach (na wysokości ok. 150 cm, odpowiadającej średniej wysokości normalnej linii środkowej widzenia) lub nad drogą ewakuacyjną (na wysokości co najmniej 200 cm), tam gdzie to jest możliwe - prostopadle do kierunku ruchu informowanych ludzi.

4. Znaki „przesunąć w celu otwarcia” „pchać, aby otworzyć”, „ciągnąć, aby otworzyć”, „stłuc, aby uzyskać dostęp” - umieszczamy w razie istnienia uzasadnionej potrzeby.

Sposób rozmieszczenia znaków ewakuacyjnych w budynku ilustruje rysunek na końcu załącznika.

**Znaki bezpieczeństwa
PN-N-01256/02:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.**

Lp.	Znak	Znaczenie (nazwa) znaku
1.		Kierunek drogi ewakuacyjnej Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia. Strzałki krótkie – do stosowania z innym znakami. Strzałka długa – do samodzielnego stosowania.
2.		Wyjście ewakuacyjne Znak stosowany do wyjść używanych w przypadku zagrożenia.
3.		Drzwi ewakuacyjne Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub prawe)
4.		Przesunąć w celu otwarcia Znak stosowany łącznie ze znakiem nr 3 na przesuwanych drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi przesuwanych.
5.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej do wyjścia; może kierować w lewo lub w prawo

6.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół. Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w dół na lewo lub na prawo
7.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę. Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w górę na lewo lub na prawo
8.		Pchać, aby otworzyć Znak jest umieszczony na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania
9.		Ciągnąć, aby otworzyć Znak jest umieszczony na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania
10.		Stłuc, aby uzyskać dostęp Znak ten może być stosowany: a) w miejscu, gdzie jest niezbędne stłuczenie szyby dla uzyskania dostępu do klucza lub systemu otwarcia b) gdy jest niezbędne rozbicie przegrody dla uzyskania wyjścia

PN-N-01256/01:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.

L.p.	Znak	Znaczenie (nazwa) znaku
1.		Uruchamianie ręczne. Znak ten stosujemy do wskazania przycisku pożarniczego np. otwarcia kłapy dymowej, ręcznego ostrzegacza przeciwpożarowego ROP lub ręcznego sterowania urządzeniami gaśniczymi (np. stałego urządzenia gaśniczego tryskaczowego)
2.		Alarmowy sygnalizator akustyczny Może być stosowany samodzielnie lub łącznie ze znakiem nr 1, jeśli przycisk pożarowy uruchamia alarm dźwiękowy odbierany bezpośrednio przez osoby znajdujące się w obszarze zagrożenia

3.		Telefon do użycia w stanie zagrożenia Znak wskazujący usytuowanie dostępnego telefonu przeznaczonego dla ostrzeżenia w przypadku zagrożenia pożarowego
4.		Zestaw sprzętu pożarniczego Znak ten stosowany dla uniknięcia podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy
5.		Gaśnica
6.		Hydrant wewnętrzny Znak ten jest stosowany na drzwiach szafki hydrantowej.
7.		Drabina pożarowa Znak ten jest stosowany do oznaczenia drabiny trwale związanej z obiektem i przeznaczonej do działań ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej
8.		Niebezpieczeństwo pożaru - Materiały łatwo zapalne Do wskazania obecności materiałów zapalnych
9.		Niebezpieczeństwo pożaru - Materiały utleniające
10.		Niebezpieczeństwo pożaru - Materiały wybuchowe Stosowany do wskazania możliwości występowania atmosfery wybuchowej, gazów palnych lub materiałów wybuchowych

11.		Zakaz gaszenia wodą Do stosowania we wszystkich przypadkach, kiedy użycie wody do gaszenia pożaru jest zabronione
12.		Palenie tytoniu zabronione Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu może być przyczyną zagrożenia pożarowego
13.		Zakaz używania otwartego ognia - Palenie tytoniu zabronione Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu lub otwarty ogień mogą być przyczyną zagrożenia pożarem lub wybuchem
14.		Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego Do stosowania tylko łącznie ze znakami nr 1 do 3 i nr 10 do 13, dla wskazania kierunku do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego
15.		Nie zastawiać Znak do stosowania w przypadkach, gdy ewentualna przeszkoda stanowiłaby szczególnie niebezpieczeństwo (na drodze ewakuacyjnej, wyjściu ewakuacyjnym, przy dostępie do sprzętu pożarniczego itp.)

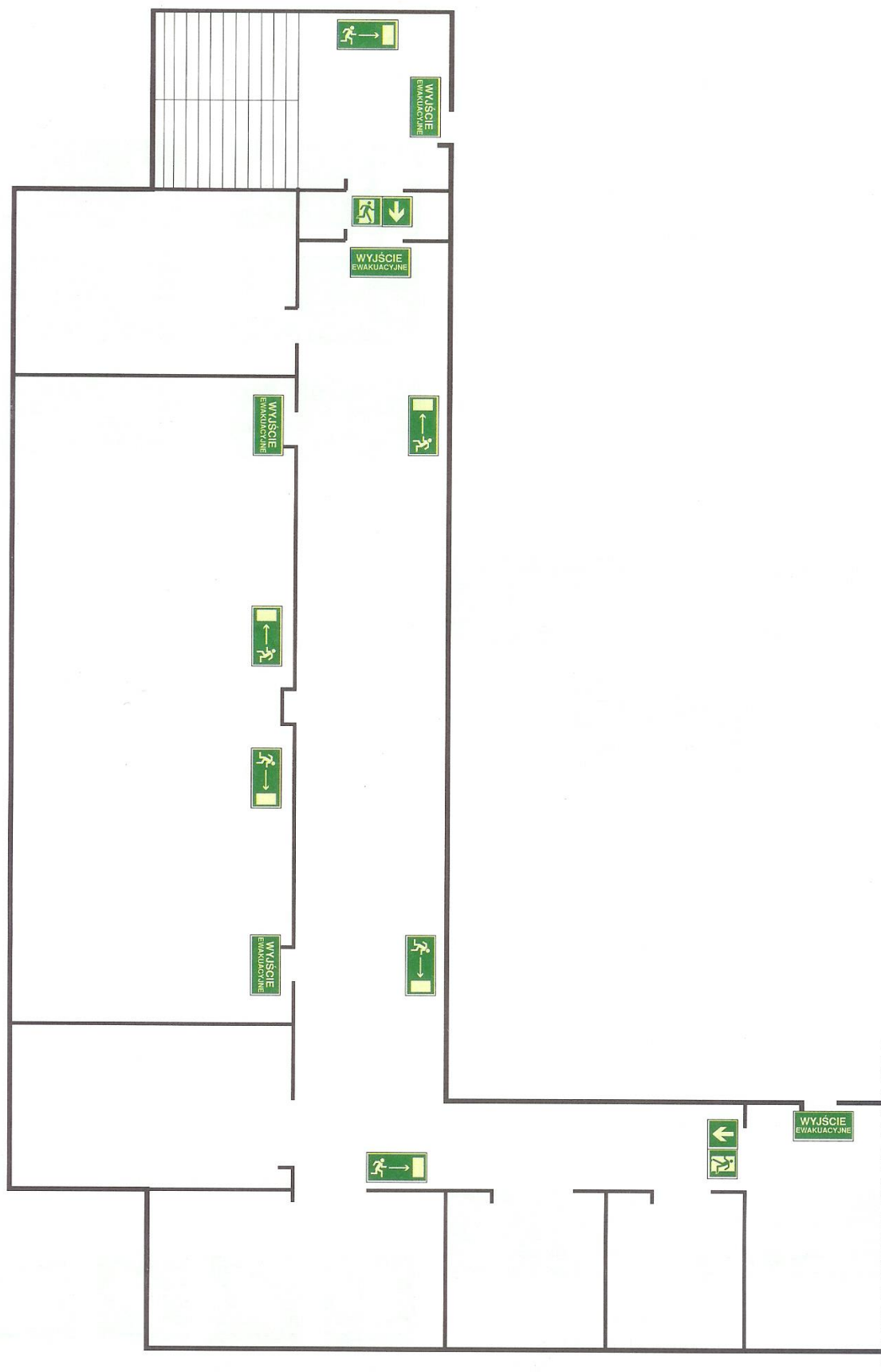
PN-N-01256/04:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.

L.	Znak	Znaczenie (nazwa) znaku
16.		Przeciwpożarowy wyłącznik prądu

17.		Hydrant zewnętrzny
18.		Przeciwpozarowe stanowisko czerpania wody
19.		Drabina ewakuacyjna
20.		Droga pożarowa
21.		Drzwi przeciwpozarowe
22.		Miejsce uruchamiania urządzenia gaśniczego

23.		Przylącze półstałego urządzenia gaśniczego
24.		Miejsce zbiórki do ewakuacji
25.		Klucz do wyjścia ewakuacyjnego
26.		Zawór hydrantowy

Przykładowy sposób rozmieszczenia znaków ewakuacyjnych w budynku. Rzut parteru.

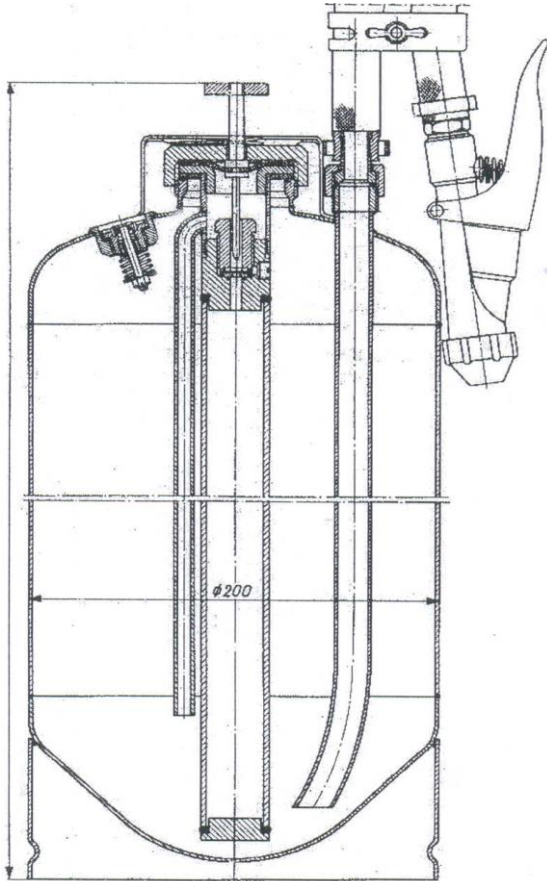

ZASADY

OBSŁUGI SPRZĘTU GAŚNICZEGO

Obiekt powinien być wyposażony w gaśnice dostosowane do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach, które mogą wystąpić w pomieszczeniach. Gaśnice to ręczne urządzenia przenośne służące do gaszenia pożarów w zarodku. Działanie ich jest półautomatyczne tzn. po ręcznym uruchomieniu samoczynnie wyładowują swoją zawartość, wymagając jedynie kierowania strumienia środka gaśniczego na ogień. W zależności od konstrukcji i użytego środka gaśniczego rozróżnia się kilka rodzajów gaśnic:

Gaśnice płynowe i pianowe (AB) przeznaczone są do gaszenia cieczy palnych i ciał stałych (drewno, papier tkaniny). Nie wolno nimi gasić urządzeń elektrycznych pod napięciem oraz instalacji i butli z gazem. Ich użycie powoduje zabrudzenie, a nawet zniszczenie książek, dokumentów, tkanin. Obecnie produkowane są gaśnice GW6z i GW9z z różnymi środkami gaśniczymi, nie gaszą one jednak wszystkich grup pożarów, nie są zatem uniwersalne w zastosowaniu.

Gaśnice proszkowe (ABC) cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszków, opierająca się przede wszystkim na ich działaniu przerywającym proces palenia, będący reakcją chemiczną. Proszki przeznaczone są do gaszenia pożarów materiałów stałych, cieczy i gazów palnych oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem. Stosuje się je przede wszystkim tam, gdzie zachodzi obawa uszkodzenia materiałów i urządzeń szczególnie cennych, które przy stosowaniu innych środków gaśniczych, a zwłaszcza wody i piany mogą ulec zniszczeniu. Ograniczenie stosowania proszków ma miejsce przede wszystkim w aparaturze i urządzeniach precyzyjnych, ponieważ proszek może spowodować zatarcie elementów ruchomych. Obecnie produkowane w Polsce gaśnice proszkowe mogą gasić pożary urządzeń elektrycznych do 1000V.

Gaśnice proszkowe: 2, 4, 6 i 12 kg

Gaśnica proszkowa ma postać cylindrycznego zbiornika zaopatrzonego w zawór z kółkiem pokrętnym lub dźwignią zabezpieczającą na zbiorniku oraz dyszę z zaworem uruchamiającym. Nośnikiem proszku gaśniczego, to jest czynnikiem wyrzucającym proszek wypełniający zbiornik gaśniczy na ogień jest azot lub dwutlenek węgla. Ciśnienie robocze wynosi minimum 8-12 atmosfer. Zawierają od 2 do 12 kg proszku. Gaśnice proszkowe są bardzo skuteczne, praktycznie uniwersalne. Szczególnie nadają się do gaszenia gazów i płynów łatwo zapalnych, pojazdów drogowych, spalinowych i elektrycznych, maszyn roboczych, samochodów, garaży, instalacji elektrycznej pod napięciem i wszędzie tam, gdzie zanieczyszczenie proszkiem gaśniczym nie jest szkodliwe dla gaszonych przedmiotów.

Uruchamianie i obsługa gaśnic proszkowych.

Gaśnicę uruchamia się dwufazowo: przez odkręcenie kółka lub podniesienie dźwigni zabezpieczającej aż do zerwania plomb, a następnie naciśnięcie dźwigni uruchamiającej, umieszczonej w małych gaśnicach w głowicy, a w większych (wyposażonych w dysze na elastycznym węży) przy dyszy. Działanie gaśnicy proszkowej można w każdej chwili przerwać przez zwolnienie dźwigni uruchamiającej lub zakręcenie zaworu. Przerywanie działania nie jest zalecane z uwagi na możliwość zapchania dyszy.

Gaśnice śniegowe 5 i 6 kg

Gaśnica śniegowa ma postać wysokociśnieniowej butli stalowej zaopatrzonej w dyszę wylotową połączoną z gaśnicą wysokociśnieniowym węzem. W górnej części znajduje się dźwignia uruchamiająca z płytką bezpiecznikową, służące do uruchamiania gaśnicy. Z boku przymocowany jest uchwyt a na dole kołnierz umożliwiający ustawienie gaśnicy na ziemi. Wewnątrz gaśnicy znajduje się skroplony pod ciśnieniem własnych par dwutlenek węgla, CO₂. Po otwarciu zaworu lub dźwigni gaśnicy wydostaje się on pod własnym ciśnieniem na zewnątrz, gdzie gwałtownie się rozpręża i przechodzi w stan lotny oziębiając się do temperatury rzędu -80°C, przy czym część, CO₂ została się w postaci śniegu. Gaśnica śniegowa nadaje się przede wszystkim do gaszenia cieczy, gazów palnych, farb, lakierów, ciał chemicznych reagujących z wodą i wszędzie tam, gdzie zastosowanie innych środków gaśniczych może spowodować ich zanieczyszczenie lub uszkodzenie.

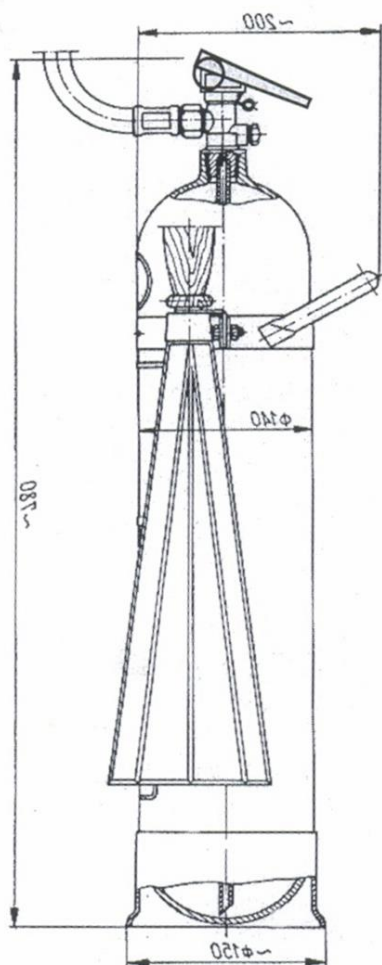
Uruchamianie i obsługa gaśnic śniegowych.

Najpierw należy ująć gaśnicę za uchwyt, podbiec z nią do ognia i uchwycić dyszę za rękojeść. Następnie trzeba uruchomić dźwignię przez naciśnięcie ku dołowi, a dyszę skierować na ogień, możliwie skośnie w dół. Działająca gaśnica dość głośno szumi i wytwarza biały obłok, z którego wytrąca się zestalony dwutlenek węgla, mający postać śniegu, który bardzo silnie się oziębia - zachodzi, więc niebezpieczeństwo odmrożenia rąk. Dlatego w czasie działania należy gaśnicę i dyszę trzymać wyłącznie za uchwyt. Działanie gaśnicy

śniegowej można w każdej chwili przerwać przez puszczenie dźwigni. Podczas uruchamiania i działania nie należy odwracać jej dnem do góry. Należy natomiast chronić ją przed nagrzaniem i promieniami słonecznymi, stawiać z daleka od palenisk i grzejników. Ogrzanie gaśnicy do temperatury powyżej 30°C jest niebezpieczne.

Koc gaśniczy.

Koc gaśniczy wykonany jest w postaci płachty z tkaniny azbestowo-bawełnianej lub obecnie z włókna szklanego, o powierzchni około 2 m². Jest całkowicie niepalny. Przechowuje się go w specjalnych futerałach plastikowych i zawiesza na ścianach budynku wewnątrz pomieszczeń. Służy do tłumienia pożaru w zarodku przez odcięcie dopływu powietrza do palącego się przedmiotu. Szczególnie nadaje się do gaszenia przedmiotów

małych, o zwartej budowie, umiejscowionych nisko przy ziemi. Można go używać również do gaszenia silników spalinowych i elektrycznych, płynów łatwopalnych znajdujących się w niewielkich naczyniach, związków chemicznych reagujących z wodą.

Stosowanie koca gaśniczego.

Koc należy chwycić oburącz za uchwyty zwisające u dołu futerału i szarpnąć w dół, co spowoduje pęknięcie cięgna plomby i wysunięcie się koca z futerału. Następnie należy rozwinąć koc przez strzepnięcie, podbiec do ognia i narzucić go na palący się przedmiot. Przez przyduszenie obrzeży trzeba starać się dokładnie odizolować miejsce pożaru od dostępu powietrza.

Hydranty wewnętrzne.

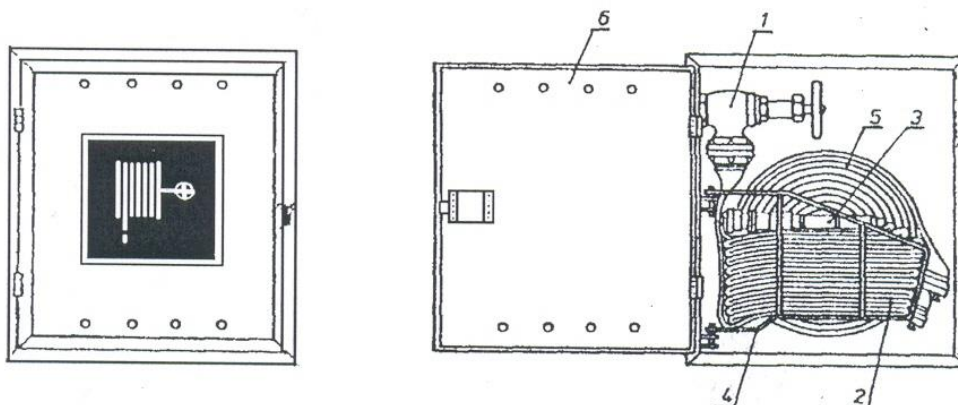
Hydranty wewnętrzne to urządzenie przeciwpożarowe umieszczone na sieci wodociągowej wewnętrznej, umożliwiające podanie strumienia wody do ogniska pożaru.

Rozróżniamy 2 rodzaje hydrantów: hydranty 25 i hydranty 52.

Hydrant 25 wyposażony jest w wąż półsztywny o długości do 30 m zakończony prądownicą, umieszczony w szafce hydrantowej.

Hydrant 52 wyposażony jest w jeden odcinek węża płasko składanego o długości 20 m i prądownicę wodną, umieszczony w szafce hydrantowej.

Szafki hydrantowi powinny być zaplombowane. Hydranty wewnętrzne używa się do gaszenia pożarów grupy A oraz do chłodzenia powierzchni przedmiotów znajdujących się w sąsiedztwie źródła ognia. Nie wolno gasić zwartym prądem wody ludzi, na których płonie odzież.

Szafka hydrantowa: 1 – zawór, 2 i 5 – wąż tłoczny, 3 – prądownica, 4 – koszyk na wąż zapasowy, 6 – drzwi

Uruchamianie hydrantu wewnętrznego:

- otworzyć szafkę hydrantową,
- rozwinąć wąż tłoczony z prądownicą,
- otworzyć zawór hydrantu,
- otwierając prądownicę skierować strumień wody w kierunku źródła pożaru.

UWAGA:

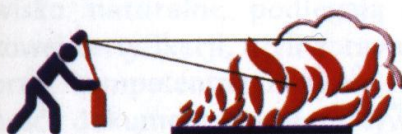
1. Hydrant 25 może obsługiwać 1 osoba, natomiast hydrant 52 obsługują 2 osoby.
2. Nie wolno gasić przy pomocy hydrantu wewnętrznego oraz gaśnic pianowych i płynowych urządzeń elektrycznych pod napięciem.

Sposoby użycia podręcznego sprzętu gaśniczego

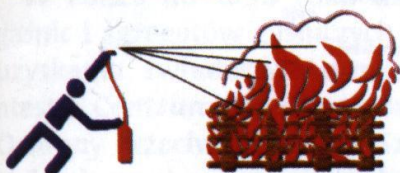
Gaszenie pożarów podręcznym sprzętem gaśniczym.

Źle

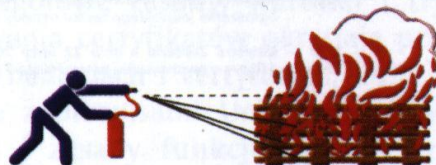
Ogień zaatakować zgodnie z kierunkiem wiatru.

Dobrze

Pożar palącej powierzchni gasić od skrajnej jego części.

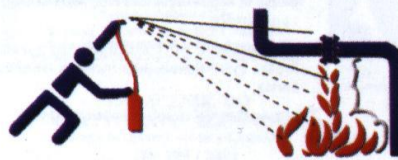
Ciała stałe gasić kierując strumień środka gaśniczego na płomień z dołu, a nie z góry.

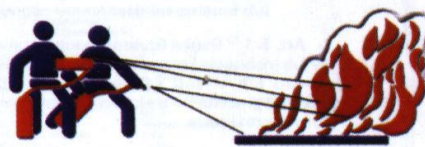
Gaśnicami wodnymi nie gasić urządzeń będącymi pod napięciem! Używać gaśnic do tego przeznaczonych.

Ciała ciekłe i gazy gasić z góry w dół.

Mając do dyspozycji większą ilość gaśnic uruchomić wszystkie jednocześnie, a nie każdą oddzielnie po jej użyciu.

Po ugaszeniu pożaru uważać na ponowne zapalenie. (nawrót ognia)

Po użyciu gaśnicy nie zawieszać, tylko ponownie napełnić lub wymienić na nową.

WYKAZ
dokumentów dotyczących ochrony przeciwpożarowej i osób odpowiedzialnych
za realizację zadań

Poniżej w tabeli podano wykaz czynności i dokumentów związanych z ochroną przeciwpożarową, osoby i/lub działy odpowiedzialne za ich realizację.

Lp.	Rodzaj wykonywanych czynności	Odpowiedzialni za realizację	Uwagi
1	Prowadzenie książki obiektu budowlanego		
2	Osoba prowadząca zagadnienia ochrony przeciwpożarowej		
3	Prowadzenie i nadzór nad czynnościami konserwacyjnymi instalacji zewnętrznych		
4	Prowadzenie czynności konserwacyjnych, napraw oraz przestrzeganie czasookresów badań i przeglądów, urządzeń i instalacji technicznych		1 raz na 2 lata
5	Przeprowadzanie przeglądów, napraw, konserwacji urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic – nadzór nad ich sprawnością		
6	Przeprowadzenie aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego		1 raz na 2 lata
7	Nadzór nad wykonywaniem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym. Przewodniczenie komisji ds. prac niebezpiecznych pod względem pożarowym (przechowywanie protokołów i zezwoleń).		
8	Rozmieszczenie instrukcji postępowania na wypadek powstania pożaru oraz instrukcji przeciwpożarowej ogólnej		
9	Osoba odpowiedzialna za zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi (szkolenia ppoż) oraz z treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (przechowywanie dokumentacji dot.		

	szkolenia przeciwpożarowego (zaświadczenia i oświadczenia)		
10	Oznakowanie budynku znakami bezpieczeństwa		
11	Plan wewnętrzny alarmowania pracowników w przypadku powstania pożaru		
12	Przygotowanie oraz przeprowadzenie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z całego budynku		
13	Osoby odpowiedzialne za ewakuację oraz dowodzenie akcją gaśniczą do czasu przybycia PSP - KAR		